

# Greenkeeperen

FORENINGSMAGASIN

DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION

## TEMA

INNOVATIVE  
GOLFBANER

## FRA RANDERS TIL LAS VEGAS

For Niels er det en greenkeepers  
pligt at udvide sin horisont

LÆS MERE PÅ SIDE 06



GREENKEEPEREN SKABER DIREKTE KONTAKT MELLE  
GRÆSEKSPERTER, GREENKEEPERE, ANLÆGSGARTNERE  
OG FAGENES RELEVANTE LEVERANDØRER



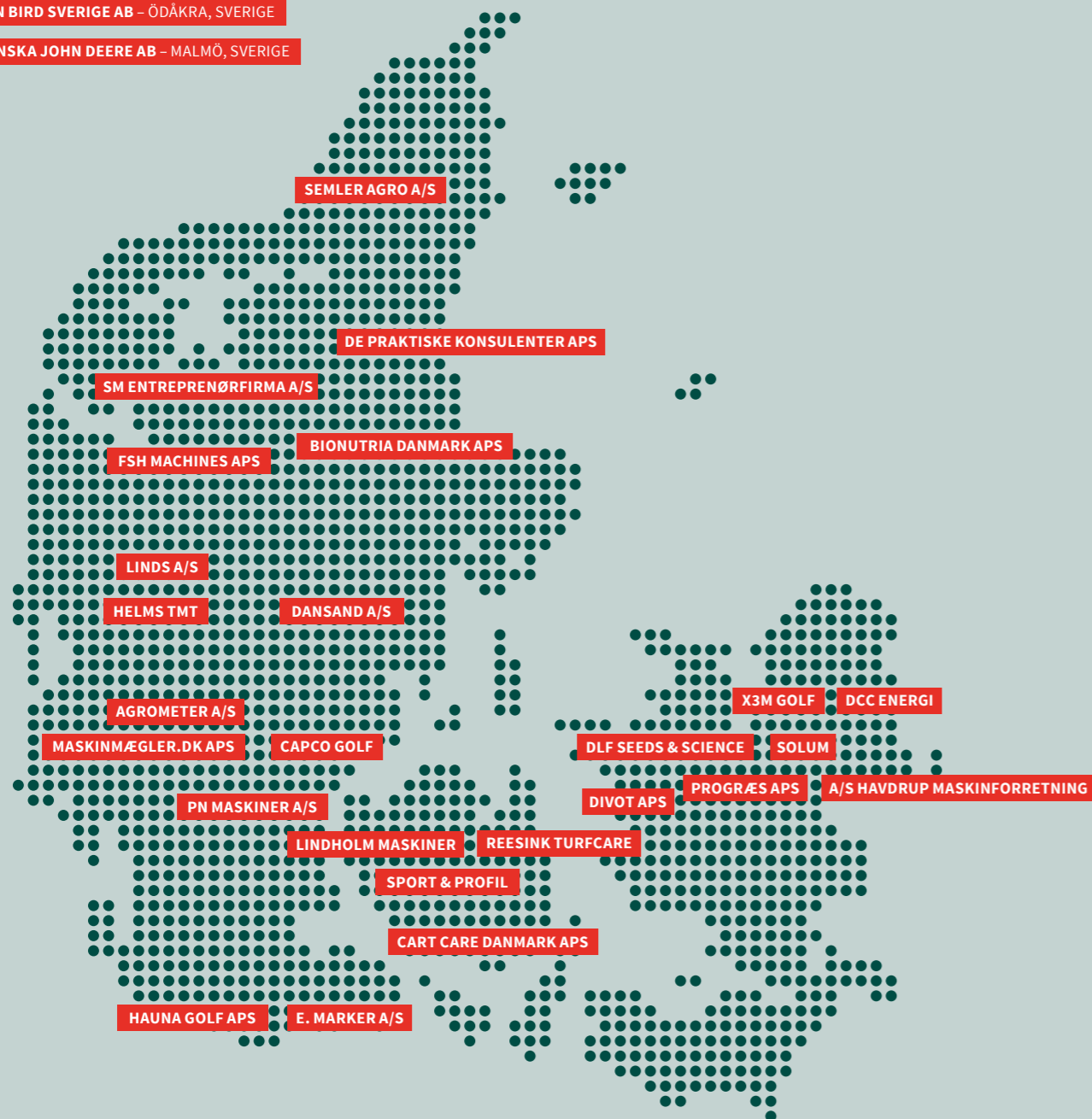
## ERHVERVSKLUBSPONSORERNE STØTTER OS, OG VI STØTTER DEM

Bestyrelsen i DGA ønsker alle et fortsat godt samarbejde i sæson 21.

CAPILLARY CONCRETE AB - ASKIM, SVERIGE

RAIN BIRD SVERIGE AB - ÖDÅKRA, SVERIGE

SVENSKA JOHN DEERE AB - MALMÖ, SVERIGE



## En green er ikke bare en green.

## Og sand er ikke bare sand.

Du kender sikkert Dansand for vores rene topdressand til greens. Men vi har også en række andre produkter til golfbanen som vækstlag, stigrus, drængrus og bunkersand - eller topdressinger med humus. Med Nordeuropas mest avancerede blandedanlæg leverer vi kundespecificerede blandinger tilpasset

den enkelte bane, hvad enten du har fortynding af filt, tilførsel af næringsstoffer eller renovering af vækstlaget i fokus. Ring direkte til Anders Heide Houe på 40 56 58 22 og bliv klogere på de mange muligheder til din golfbane.

➤ Se mere om Dansands mange produkter til din golfbane på [Dansand.dk/golf](https://dansand.dk/golf)



Dansand A/S  
Lervejldal 8b  
DK-8740 Brødstrup

## Greenkeeperen

35. ÅRGANG | #02 2021

Greenkeeperen modtages og læses af samtlige golfklubber, chefgreenkeepere, greenkeeperassistenter, golfspillere, baneudvalgsmedlemmer, Landbrugs-skoler, AMU-centre, anlægsgartner-firmaer, gartnerskoler, tekniske skoler, kommuner, amter, stads- og kommune-gartnere, stadioninspektører, vejformænd, udvalgte arkitekter, ingeniører, biologer m.fl.

**Redaktør**  
Kristine Buske

**Redaktion**  
Karin Normann

**Design og tryk**  
Mediegruppen as  
Jørn Thomsen Elbo A/S

**Forsidefoto**  
Anders Trærup

**Bladet udkommer i 2022:**  
Ultimo marts og september.

**Oplag**  
1.000

**Artikelmateriale til**  
**Greenkeeperen #01 2022**  
Deadline for materiale 17.02.22

**Annoncemateriale til**  
**Greenkeeperen #01 2022**  
Deadline for booking 16.02.22  
Deadline for materiale 07.03.22

**Annoncemateriale og formidling**  
Per Lemming  
Danish Greenkeepers Association  
Kirkedalsvej 6, 8732 Hovedgård  
Tlf.: +45 6139 9899  
perkeeper@gmail.com

**Kontakt Greenkeeperen**  
Danish Greenkeepers Association  
Kirkedalsvej 6, 8732 Hovedgård  
Tlf.: +45 7566 2800  
dga@greenkeeper.dk



Trykt på FSC® certificeret papir hos trykkeri, der er kvalitets- og miljøcertificeret iht. ISO 9001/14001. Papir: Amber Graphic.



# En branche i udvikling

**Greenkeepere har altid været nysgerrige på nye metoder og redskaber til at optimere banerne. Fra de første, som plejede banerne med håndredskaber fra landbruget, til i dag, hvor førerløse fairwayklippere hjælper greenkeepere med at passe og pleje golfbanerne.**

Hvor dette videnskabsløb ender, bliver utroligt spændende at følge. Derfor er temaet i denne udgave af Greenkeeperen – innovation. Et område, som vi også giver mere taletid på årets Uge 46.

Allerede nu ser vi, hvordan innovation er tænkt ind i greenkeepernes arbejde. Den nye forsøgsgreen i Smørum Golfklub er meget vigtig for fremtidens greenkeeping.

Derfor er vi i DGA også med på projektet, og vi glæder os til, at de første data ruller ind. I forsøgsgreenen tester vi den optimale vanding for banerne. Vi sætter fugtighedsmålere i væktsjorden. Vi laver sortsafprøvninger og bruger vejstationer. Alt sammen for at vi kan samle viden, så vi kan optimere banerne til gavn for spillerne.

Dette er min første leder i vores fine 'Greenkeeperen'. Og skribenterne arbejder hårdt i kulisserne med at opsnuse og formidle spændende fortællinger fra branchen.

De finder folk både inden for og uden for branchen, som kan fortælle deres historier.

Historier, som giver os alle interessant læsning og nye perspektiver. Det, synes jeg, er meget spændende at være med til.

For det giver en masse pingpong mellem greenkeepere og andre entreprenører i den grønne branche.

2021 blev året, hvor vi endelig fik afholdt den udskudte generalforsamling fra 2020.

Eventet foregik i Odense Eventyr Golf, hvor 2. etape af det tre dage lange roadshow løb af stablen. Der blev sparket dæk, og der blev snakket om de nye maskiner og materiel til ønskelisten ved de mange udstillere. Jeg vil endnu engang sige tusinde tak for jeres store velvilje til at stille op og fremvise jeres mange spændende maskiner og materiel. Og vi gav den ekstra gas. For det var den første store forsamling efter lang tid i coronaens skygge. Derfor var det også rigtig dejligt at se, at så mange af jer deltog. Vi var sociale. Vi dyrkede det gode fællesskab. Sammen. Og mit håb er,

at resten af 2021 bygger på den samme fællesskabsånd.

Jeg vil sige mange tak til den afgående formand, Jesper Kristensen, for al den tid, vi har haft sammen i DGA. Du har gjort det godt, og jeg vil gøre mit ypperste for at følge i dine fodspor. Jeg ønsker dig al mulig held og lykke med dine nye opgaver.

Der skal også lyde en stor tak til Henning Hans Nissen for hans gode arbejde i bestyrelsen. Henning overtog kasserertjansen, da Per desværre blev sygemeldt.

Men du skinnede igennem. Og tanken om en tør bankmand forstummede ret hurtigt. Jeg ønsker dig al muligt held og lykke med dit fortsatte gode arbejde i Skanderborg Golf Klub.

Jeg vil desuden gerne byde varmt velkommen til de tre nye bestyrelsesmedlemmer, Jesper Brandt, Steen Mikael og Bendy Sørensen. Jeg ser meget frem til at arbejde sammen med jer og resten af bestyrelsen. Målet er at fortsætte den gode udvikling. En udvikling, som har præget DGA de sidste mange år.

Årets Uge 46 kommer til at foregå på Rønnes Hotel i Fjerritslev, og vi er lige på trapperne med det endelige program. Hvis du er nysgerrig på mere, er der en lille teaser længere inde i bladet. Men glæd jer. Vi står klar med håndsprit i rigelige mængder og valgfriske krammere. Vi ser så meget frem til igen at kunne byde jer velkommen til tre dages socialt vidensnørderi om det, vi alle sammen brænder for.

Jeg vil til sidst minde om, at I skal huske at opdatere jeres info inde i vores medlemsdatabase, da al information om DGA Masters og banevandring udkommer den vej. Vi opretter naturligvis også en begivenhed til Uge 46 på vores Facebook-side. 📌

## René Juel

Formand for Danish Greenkeepers Association

# 44

## NYT PROJEKT GIVER DIG INSPIRATION TIL DEN GRØNNE OMSTILLING

Tre golfklubber er inddraget i EU-projekt om grøn omstilling.

# 14

## ER DU MODTAGELIG FOR NYE TEKNOLOGIER?

Vi har spurgt chefgreenkeeperne i tre klubber.

# 22

## HYBRIDGRÆS PÅ TEESTED I VEJLE

Læs om de første erfaringer her.

# 26

## HER KAN DU MØDE DGA'S NY FORMAND

René er trænet i at bevare roen, når det brænder på.

## INDHOLD

### FÆLLESSKAB

- 06 Stafetten
- 12 Hvor blev de af?
- 14 Teknologien indtager golfbanerne
- 18 Mindeord: Niels Andersen
- 20 Synspunkt
- 22 Hybridgræs version 1.0
- 26 Renés nordjyske sindighed
- 28 "Det har jo været MIN forening"
- 30 Nye ansigter i bestyrelsen
- 32 DGA's Roadshow 2021
- 34 Hvor kom de fra?
- 36 DGA Masters 2021 – her er banerne
- 39 DM for greenkeepere
- 40 Nu har Per aftjent sin værnepligt
- 42 Rejsende i græstæpper

### FAGLIGT

- 16 Relevante spørgsmål før robotkøb
- 44 Inspiration til grøn omstilling i golfsporten
- 46 Best Practice – Tokimbladet ukrudt på fairway
- 50 Forebyggende tiltag mod sneskimmel
- 52 Sorter af rødsvingel og krybende hvene til greens i Norden
- 60 Ny forsøgsgreen

### STAFETTEN

I denne artikelserie tager Greenkeeperen på rundtur blandt danske greenkeepere i hele landet. Vi får en snak om deres greenkeeperliv, hobbyer, glæder og udfordringer. Den enkelte greenkeeper sender stafetten videre til en kollega.



*”Du må aldrig læne dig tilbage, du kan altid lære mere”*

Niels var nyt fæl i branchen, da han tog på sin første udvekslingstur for at få et indblik i andre greenkeeperes hverdag. Siden har rejser til blandt andet USA, England og Slovenien været en vigtig del af hans greenkeeperliv. Derfor har han fået stafetten af Thomas Pihl for at gøre os klogere på tendenserne uden for de danske grænser, og hvad du som greenkeeper kan lære ved at tage til udlandet.

TEKST: KRISTINE BUSKE | FOTO: ANDERS TRÆRUP

Egentligt kommer Niels fra leasingbranchen og har også arbejdet ti år på en togfabrik. Men da Niels Sørensens genbo, formanden for Randers Golfklub, spurgte, om jobbet som chefgreenkeeper kunne være noget for ham, så skiftede Niels spor i 2010, uvidende om, hvad der ventede ham.

Allerede som elev var Niels sin egen chef. Han blev kastet for ulvene på mange måder, men han gik alligevel ind til det med åbent sind.

”Der havde været et større banereno-veringsprojekt om vinteren, og det var en katastrofe. Økonomien var dårlig, og medlemmerne var sure. Det løb helt af sporet. Så det var et svært tidspunkt at træde ind som nye chefgreenkeeper udvidende om det græs-faglige,” fortæller Niels Sørensens.

De efterfølgende år fortsatte prøvelserne. En lang række hårde vintre, som gjorde det svært for selv den dygtigste greenkeeper at holde græsset pænt. Banen ligger på kommunal jord, hvilket betød, at kemiske plejemidler ikke var tilladt.

”Det var en hård fødsel. Men det gav mig også hår på brystet. Heldigvis har jeg hele vejen igennem haft en god bestyrelse, der var til at tale med. Siden har vi også fået tilladelse til at bruge en begrænset mængde sprøjtemidler,” siger Niels Sørensens.

#### FÆLLESSKAB: STAFETTEN

#### HVEM ER NIELS SØRENSEN?

- Chefgreenkeeper i Randers Golf Klub siden 2010
- Uddannet greenkeeper i 2015
- 55 år
- Bor i Randers sammen med sin kone, som han har tre voksne børn med
- Fritiden går med familie og børnebørn og golf. Han har netop investeret i et sommerhus på Himmerland Golfresort, som er hans fristed, hvor han ikke skal tænke på, om der er noget på banen, han skal ordne.

#### Palle alene i verden

Niels var fra start af opsat på, at når han gik ind i faget som greenkeeper, så skulle han også hele tiden udvikle sig og blive bedre til at håndtere de udfordringer, der kunne opstå. Hvad enten det var økonomi, ressourcer eller naturen, der spændte ben.

”Jeg mener, at du har pligt til at udvide din horisont og dygtiggøre dig. Du udvikler dig ikke af at høre på mennesker, der siger det, du allerede prøver på at gøre.

Desværre oplevede han, at der ikke var nogen steder i sin egen klub, han kunne spørge om råd. Derfor søgte han inspiration og sparring uden for egne rækker.

”Først trak jeg på det store leverandørnetværk, der har været flinke til at åbne døre for mig og har hjulpet mig med at komme i kontakt med chefgreenkeeperne i andre klubber. De kunne godt se, at jeg sad som Palle alene i verden, og som ny i branchen kendte jeg jo ingen,” fortæller Niels.

I flere år fik han meget ud af at deltage i Uge 46. Men da feltet inden for græsspecialister i Norge og Danmark er snævert, begyndte han på et tidspunkt at savne nye input.

”Jeg mener, at du har pligt til at udvide din horisont og dygtiggøre dig. Du udvikler dig ikke af at høre på mennesker, der siger det, du allerede prøver på at gøre,” siger han.

#### Plukkede det bedste og tog med hjem

Videbegærligheden førte i 2012 Niels til en messe for chefgreenkeepere i Las Vegas sammen med bl.a. en chefgreenkeeper fra Dragsholm. Han beskriver det som Uge 46 i oversize. Der var uanede mængder af seminarer – nogle var dog naturlige at sortere fra, fordi de handlede om sprøjtemidler, som ikke er relevante, når klima- og miljølovgivningen er helt anderledes i USA. På messen gik Niels også på opdagelse i de mange nye maskiner og

grej, som var det rene slaraffenland for en teknologinørd som ham. Og han mødte mange hjælpsomme og imødekommende kollegaer, der inviterede inden for på deres bane og var lige så nemme at snakke med som naboklubben hjemme i Midtjylland.

”Det var imponerende at se de store baner, der nærmest var klippet med en neglesaks. Det kan man ikke forstå i en gennemsnitlig dansk golfklub med cirka 5 mand ansat. Men de strenge krav til finish betød også, at de amerikanske greenkeepere gjorde meget ud af planlægningsfasen med store tavler, fortæller Niels. I Randers Golf Klub var der dengang ikke

meget planlægning i det daglige arbejde. Opgaverne blev leveret mundtligt, og timerne blev registreret på små papirlapper.

”Det var imponerende at se de store baner, der nærmest var klippet med en neglesaks. Det kan man ikke forstå i en gennemsnitlig dansk golfklub med cirka 5 mand ansat.

Men Niels kunne hurtigt se ideen i amerikanernes måde at strukturere arbejdet på. Så da han kom hjem til Randers, fik han hurtigt indført et elektronisk planlægningsværktøj.

”Selvom vi i Danmark ikke kan sammenligne os én til én med de store golfbaner i udlandet, så er der stadig mange ting, man kan plukke og tilpasse herhjemme.”

Siden turen til Las Vegas har Niels været på mange andre greenkeeperrejser. Flere af rejserne er gået til forskellige stater i USA, men også England og Slovenien står på listen. Sidstnævnte blev planlagt, efter han mødte en inspirerende slovensk

greenkeeper, der også arbejder som frivillig ved store turneringer. Seminaret blev afholdt på et fint hotel ved Adriaterhavet med en enkelt afstikker til en Kroatisk golfklub.

”Jeg husker især et spændende foredrag med chefgreenkeepere fra US Open, PGA og Ryder Cup. Dem ville jeg nok aldrig have mødt i Uge 46 ved Slette Strand,” lyder det fra Niels.

Han har for eksempel også samlet inspiration ved flere foredrag i England og Slovenien om banerenoovering. Nyttigt, fordi han selv står foran en renoovering i Randers Golf Klub.

Niels Sørensens har tidligere siddet i bestyrelsen i greenkeeperforeningen, hvor han havde fokus på uddannelse.



Udover de mange vidensrejser har Niels Sørensen også deltaget som frivillig greenkeeper på turneringer. Blandt andet i Skotland, Schweiz og USA, hvor der kan være 200 greenkeepere til at passe 18 huller.

ikke er alle greenkeepere, der kan få grønt lys af sin bestyrelse til at investere i nye maskiner.

#### Læn dig aldrig tilbage

Selvom Niels gør en stor indsats for at samle viden uden for de danske landegrænser, så er det ikke fordi, han mener, at den danske greenkeeperbranche ikke er dygtige nok. Tværtimod.

”Danske greenkeepere er godt uddannet. Der er ikke mange steder, hvor man har uddannelse på vores niveau med høj agronomisk faglighed. Jeg synes generelt, vi er dygtige, og kigger jeg til mange af mine kollegaer, er der flere, der får meget ud af få midler. Så vi skal klart være stolte af den danske greenkeeperbranche,” siger Niels Sørensen og tilføjer:

”Men vi må alligevel ikke hvile på laurbærerne. Som greenkeeper skal du aldrig læne dig tilbage og tro, at du ved alt. Du kan altid lære mere, og det er vigtigt at holde dig opdateret. Det behøver ikke at være i udlandet, men kan også være i Erfagrupper, til Uge 46 eller gennem kurser og efteruddannelse. Det handler bare om at kigge uden for din egen bane.”

**” Selvom robotteknologi for nogle greenkeepere kan virke skræmmende, så er det kommet for at blive. Det handler om at se, hvor det kan spare manuelle ressourcer, som kan bruges mere fornuftigt andre steder.**

**Robotteknologi er kommet for at blive**  
Da Thomas Pihl sendte stafetten videre, var det for at høre, hvad Niels ser, er de største tendenser i den internationale greenkeeperbranche. Her kan han selvfølgelig ikke komme udenom robotteknologi. På de internationale messer boomer det med automatiserede systemer, og Niels er godt klar over, at det ikke er alle, der

giver mening på de danske golfbaner. Men han arbejder selv på hele tiden at håndplukke det, der passer til klubben hjemme i Randers. Et af de systemer er et GPS-styresystem til en fairwayklipper, så den kører automatisk.

”Vi har sparet mange mandetimer, som betyder, at vi har ekstra tid til at hæve kvaliteten på vores greens, som vi håndklipper i hverdagene. Men der går sikkert ikke længe, før den teknologi er forældet, og der kommer nyt til,” siger Niels. Han mener også, at det er et område, hvor nogle greenkeepere måske kunne blive lidt mere åbensindede.

”Selvom robotteknologi for nogle greenkeepere kan virke skræmmende, så er det kommet for at blive. Meningen er jo ikke, at teknologien skal stjæle vores arbejde. Det handler om at se, hvor det kan spare manuelle ressourcer, som kan bruges mere fornuftigt andre steder, så vi kan gøre vores arbejde endnu bedre,” siger Niels, der godt er klar over, at det

#### FÆLLESSKAB: STAFETTEN

##### STAFETTEN SENDES VIDERE

Jeg vil gerne sende stafetten videre til Jeppe Krogh i Silkeborg/Ry Golf Klub.

Jeg vil gerne vide, hvilke oplevelser det har givet at have været med til at bygge de to mest prominente anlæg i Danmark. Det er jo noget helt unikt at have prøvet, og jeg tror, at der er mange andre, der gerne vil høre lidt om det.



Solum er medlem af DGA VIP Erhvervsklub



## Topprodukter til golfbaner

Vi er specialister i græs og er landsdækkende leverandør af vækstmedier, topdres, sand og maskinydelser til golfbaner.

Produkterne er kontrollerede og dokumenteret fri for urenheder, ukrudt og vækstsygdomme og vækstprodukterne er med høj mikrobiel aktivitet.

GreenMix

TeestedMix

BoldMix

D-GroMix

Kvartssand

Bunkersand

Kontakt Claus Svenstrup Nielsen, tlf. 21 61 30 45, email: csn@solum.dk eller se mere på solumgræs.dk



# Hvor blev de af?

Gennem de seneste årtier har der været flere greenkeepere, der har gjort et særligt indtryk i branchen. Vi finder dem og spørger, hvad de laver i dag og graver gode greenkeeperanedkter frem fra gemmerne.

TEKST: CECILIE AGNER | FOTO: PRIVAT

## Niels vil holde liv i gamle greenkeepere

Fra jordbrug til greenkeeping til eget anlægsfirma. Tidligere chefgreenkeeper i Vejle Golf Club, Niels Nielsen, er en mand, der ikke sidder stille. Og han har en mission: At skabe et samlingssted for greenkeeperveteraner.

Man siger, at jo ældre man bliver, desto sjovere bliver livet. Og for Niels Nielsen må det siges at være sandt. Men før vi hører mere om hans planer, skal vi tilbage til dér, hvor det hele startede. I en sen alder besluttede Niels at prøve kræfter med greenkeeping. Først i Vejle Golf Club, senere ved Skjoldenæsholm Golf. Men når man starter som 58-årig, kommer alderdommen tættere på. Så Niels stoppede efter 20 år i faget.

### Den levende arbejdsplads

Selv husker han kun gode ting fra sin tid som chefgreenkeeper og beskriver arbejdet som levende. Planterne, jorden, vandet, medarbejderne. Alt sammen levende.

"Man lærer rigtig meget om mennesker, når man er i en lederstilling på en golfbane. Der er rigtig mange meninger og holdninger. Det er en positiv oplevelse," siger Niels Nielsen og fortæller, at det sværeste ved jobbet var at stoppe. Fordi han gik fra at have en hverdag. En opgave at udføre. Og pludselig havde han ikke den opgave mere. Men ifølge Niels gælder det om at se fremad. Og så skal man finde en ny retning. Et nyt eventyr.

### Nyt eventyr venter forude

Når man stopper som greenkeeper,

forsvinder den trygge kapsel. Men Niels' gåpåmod gav ham hurtigt et nyt eventyr. Sammen med sin kompagnon Gunner Eskesen etablerede han Randskovhus Anlæg. Et firma, som renoverer anlæg og golfbaner.

Nu er Niels stoppet i firmaet og har overladt fanen til Gunner. For Niels fandt kærligheden, flyttede til Sjælland og byggede hus. Men han har ikke sluppet taget i golfbanen.

"Min kone spiller selv golf, så nu spiller jeg mere golf, end jeg nogensinde har gjort før. Mine slag er ikke så lange, som de har været," siger Niels.

"Men de har heller aldrig været ret lange," griner han.

### Samlingssted for garvede greenkeepere

Nu vil Niels skabe et samlingssted for gamle greenkeepere. Et sted, hvor man kan sparke dæk. Med plads til golf og gode snakke om gamle dage.

"Vi greenkeepere, der er stoppet eller gået på pension eller er startet i andre erhverv, mangler et sted at være. Dengang vi var chefer, havde vi en klub, hvor vi kunne gå ud og sparke dæk," siger Niels og fortæller, at han gerne vil starte et fællesskab, hvor gamle greenkeepere

kan mindes de gamle dage. Måske én gang hvert efterår.

Men de mangler et sted at være. En golfklub, som vil lægge maskinhus til. Så greenkeeper-veteranerne kan mødes og sparke dæk. Og med sit gåpåmod har Niels allerede kontaktet Bendy Sørensen fra Odense Eventyr Golf, som godt vil lægge faciliteter til arrangementet.

For som Niels siger: "Når man har taget hesten ud af stalden og sadlet den, så er det dumt ikke at ride en tur."

Du kan finde tid og sted for efterårets veterantræf på side 13 her i magasinet. ▶



EFTERÅRSTRÆF: 2021

## SKAL DU MED TIL EFTERÅRSTRÆF FOR GREENKEEPERVETERANER?

Torsdag den 7. oktober 2021 kl. 10.00 løber årets største begivenhed for afgående og tidligere greenkeepere af stablen. Andre, der har lyst til at se os, er også velkomne.

Det er Odense Eventyr Golf, der lægger matrikel til. Vi skal snakke om de gode gamle greenkeeperdage og sparke til dæk. Der vil også være mulighed for at høre foredragsholdere, og man kan selv komme med indlæg.

Hele herligheden kommer til at koste 150 kr. pr. mand for forplejning. Minderne og hyggen er ganske gratis.

TILMELDING SKAL SKE VED AT RINGE TIL BENDY SØRENSEN TLF. +45 2049 0336 ELLER NIELS NIELSEN TLF. +45 2126 3810

Vi glæder os til at se dig til en god dag med gamle minder og dækspark!

PÅ VEGNE AF  
NIELS NIELSEN OG BENDY SØRENSEN



syngenta  
Aquatrols®



## Danmarks største afspændingsprogram

Udnyt vand og gødning bedre med det rette afspændingsprodukt

Vi har 14 forskellige produkter, der dækker alle behov, og som kan udbringes i sprøjte, køres ud i granuleret form med spreder eller håndvandes ud på dine problemområder.



Priser fra DKK 2.850,- inkl. moms

for et program med 5 udbringninger til 1 ha

Se hele vores sortiment og information om produkterne på  
[www.linds.dk](http://www.linds.dk)

**LINDSØ**  
SEMENCO

Blüchersvej 3 · 7480 Vildbjerg · 9992 0233  
[www.linds.dk](http://www.linds.dk) · [mail@linds.dk](mailto:mail@linds.dk)

SPØRGERUNDE:

# Teknologien indtager golfbanerne

Der bliver hele tiden udviklet nye teknologier. Vi har spurgt rundt i golfklubberne, hvordan greenkeeperne arbejder med de nye teknologier, og hvilke muligheder de ser.

TEKST: CECILIE AGNER & KRISTINE BUSKE | FOTO: PRIVAT



## Mads Richter Nielsen

Chefgreenkeeper i Aarhus Aadal Golf Club

### Hvad er de nyeste tiltag, I har indført eller nyeste systemer/udstyr, I har investeret i?

"Sidste år købte vi en robotklipper, og i år har vi købt en eldrevnen boldopsamler fra Belrobotics til vores Driving Range. Det betyder, at vi ikke behøver at have en mand til at samle bolde tre gange om dagen med en benzindrevet maskine.

Og så er vi fri for at skulle klippe Driving Rangen og sende tre mand derned hver tirsdag for at gøre arbejdet. Det sparer i hvert fald greenkeepergården for

omkring ni mandetimer om ugen. Men at implementere robotteknologi i branchen er ikke helt uden problemer. Vi bruger også tid på at servicere vores robotplæneklipper. Og der har været store indkøringsproblemer med det, indtil vi fandt ud af, hvordan det skulle laves og bygges op. Vi skulle bl.a. have gravet rør ned og sat vandskyl på. Så det har ikke været helt gratis at lave. Men det kører upåklageligt."

### Hvorfor er det vigtigt for jer at forny arbejdsgangene i baneplejeren?

"Jo mere jeg kan læsse over på robotterne, jo mere kan jeg få folk fri til at lave noget andet. Og jo mere kan vi hæve standarden på golfbanen for spillernes skyld. For eksempel kunne vi ikke lave nogle større projekter på vores greens om tirsdagen, fordi vi simpelthen ikke havde mandskab til det. Men nu kan jeg vælge, at hvis vejret passer godt om tirsdagen, så kan vi vertikalskære, efterså og topdresse. Det er opgaver, vi ikke havde tid til før, fordi jeg havde vores Driving Range at passe. Nu klarer robotterne det."

### Har I nye idéer i støbeskeen? Og hvad?

"Ikke umiddelbart. Men det bliver nok fremtiden med robotklippere på fairwayen."

### Mener du, at det er vigtigt at kigge på fornyelse i greenkeeperbranchen?

"Der kommer større og større krav til miljø. Dieselmaskinerne skal være mindre og køre med færre hestekræfter. Og så kan de ikke levere godt nok. Det er nok den vej med robotter, man skal kigge. Der er ingen tvivl om, at intelligent sprøjtning nok er noget, man skal tænke på at bruge. Her sprøjter man ved hjælp af fotoceller, der genkender ukrudtet.

Hvis man ellers har råd til at købe sådan noget udstyr. Det er dyrt. Jeg har ikke engang undersøgt det, fordi jeg kender svaret. Men det er nok den vej vi skal gå, for vi skal hele tiden reducere brugen af kemiske bekæmpelsesmidler." 📌



## Jarl Tranekær Jørgensen

Chefgreenkeeper i Herning Golfklub

### Hvad er de nyeste tiltag, I har indført eller nyeste systemer/udstyr, I har investeret i?

"Vi har en enkelt Husqvarna robot 430. Rækkevidden er ikke ret stor, men den er også 4-5 år gammel. Vi har dog fået den opgraderet af flere omgange. Det er min mest pålidelige medarbejder.

Vi bruger også droner for at se arealer fra andre vinkler, men ellers har vi ikke lavet andre teknologiske investeringer den seneste tid. Vi er i gang med at konstruere en helt ny green i sand for at få en bedre dræningseffekt. Det koster lidt, så vi har ikke råd til andet lige nu."

### Hvorfor er det vigtigt for jer at forny arbejdsgangene i baneplejeren?

"Vi er en meget velbesøgt bane, der hele tiden har travlt. Jo mere effektive vi er på de intensive områder, hvor spillerne færdes, og jo mindre vi forstyrrer spillet, jo bedre oplevelse får spillerne. Det kan nye teknologier hjælpe med.

Samtidig har vi en sund økonomi, der giver os frihed til at investere i nogle af de nye teknologier. Det, håber jeg også, kan komme nogle af de mere trængte baner til gavn, så de kan få inspiration og se hos os, hvad der fungerer, og hvad der ikke gør, inden de selv investerer."

### Har I nye idéer i støbeskeen? Og hvad?

"Jeg planlægger at få flere robotter til områderne omkring klubhuset og driving range. Dem bruger vi meget tid på, og ved at sætte robotter ind kan vi bruge ressourcerne mere fornuftigt andre steder. For eksempel ligger vores bane i et sumpområde, hvilket er en stor udfordring, når der regner. Så det vil få stor værdi for os, hvis vi kan sætte endnu mere ind med manuelle kræfter der.

Jeg har kigget på nogle selvkørende satellitsystemer fra Husqvarna, som selv kan kodes til automatisk af skifte klippehøjde på forskellige arealer. Med denne løsning kan vi få de tunge maskiner væk fra putting green og indspils green, hvor

robotterne kan passe sig selv. Jeg har også set på et kombineret klippe- og ball-picker system fra Belrobotics.

Mindre robotter kan vi måske godt kigge på i nærmeste fremtid, men de større investeringer forventer jeg først kommer på tale om 2-3 år."

### Mener du, at det er vigtigt at kigge på fornyelse i greenkeeperbranchen?

"Hver bane har jo sin egen tilgang. Selvom jeg godt kan se hvorfor, at nogle vil holde fast i det, de synes virker, så mener jeg også, at det er vigtigt at gribe mulighederne og se fremad. Da hybridplæneklipperne kom frem, var jeg lidt skeptisk.

Diesel ved man jo, hvad er, og kan man virkelig stole på el? Men vores investering i hybridplæneklippere dengang har givet os en stor brændstofbesparelse på års basis. Samtidig har det været en fordel for os, fordi vi er en bynær bane, og her kan el mindske gene og støj for vores naboer.

For mig er det vigtigt, at vi som greenkeepere ikke står i stampe, men hele tiden ser på, hvad der rør sig, og hvordan det kan gavne os. Vi er nødt til at være modtagelige over for de teknologier, der kommer." 📌



## Lars Henrik Schoubye Nielsen

Chefgreenkeeper i Grenaa Golfklub

### Hvad er de nyeste tiltag, I har indført eller nyeste systemer/udstyr, I har investeret i?

"Vi har 13 Husqvarna robotter 550. De klipper ca. 5.000 m<sup>3</sup> pr. stk. To af robotterne er med i et forsøg for STERF på Landvik i Norge, som Karin Juul Hessel-søe styrer. Vi har også en klipper i semi-rough, som har monteret en børste, så den rejser græsset op. Det er et patent, som Finn fra FSH har, og som vi har været med til at udvikle. Resten klipper semirough rundt om greens. Det sparer os en del tid.

Så har vi monteret internet på boldautomaten, så man betaler med en Apple Pay eller MobilePay. Vi har også en Tee Box, som er et hit."

### Hvorfor er det vigtigt for jer at forny arbejdsgangene i baneplejeren?

"Det er vigtig, at vi hele tiden udvikler os. For ellers ender vi med at afvikle og komme bagud."

### Har I nye idéer i støbeskeen? Og hvad?

"Vi har planer om at renovere vores bunker og lave ny teesteder."

### Mener du, at det er vigtigt at kigge på fornyelse i greenkeeperbranchen?

"Ja. Som greenkeeper motiverer det mig at udvikle mig og hele tiden blive bedre." 📌



Formålet med undersøgelsen har været at kunne give nogle gode råd til kommende golfklubber, der overvejer at købe klipperobotter.



# Relevante spørgsmål før robotkøb

Ny pjece har samlet praktiske erfaringer med robotklippere på golfbaner.

HØR MERE OM  
Robotklippere  
på DGA-ugen

Robotter til at klippe græs har i en årrække været på vej frem i mange private haver og det er blevet billigere og billigere i takt med at teknologien har udviklet sig. På golfbanerne og på flere kommunale anlæg er der de seneste 5-6 år også begyndt at komme klipperobotter til at passe større eller mindre arealer.

Vi mente derfor, at det var et godt tidspunkt at få samlet op på de praktiske erfaringer, vi allerede har gjort os i golfbranchen med henblik på i fremtiden at kunne tage endnu bedre kvalificerede beslutninger, hvis man som golfklub går med overvejelser om at gå robot-vejen.

Vi har derfor lavet en undersøgelse med støtte fra Miljøstyrelsen og enkelte kommuner. Her har 10 golfklubber (8 danske, 1 norsk og 1 svensk), 6 danske kommuner, 3 entreprenører (en dansk, svensk og hollandsk) samt NIBIO (Norsk Institutt for Bioøkonomi) bidraget med deres praktiske erfaringer om brug af klipperobotter.

Formålet med undersøgelsen har været at kunne give nogle gode råd til kommende golfklubber, der overvejer at købe klipperobotter. Det kommer bl.a. til udtryk ved følgende tips, som man som golfklub bør forholde sig til inden køb af klipperobot:

#### Tips inden køb af klipperobot

#### 1.1 Det kræver sit at komme i gang

- Det er en proces at implementere ny teknologi, og der er mange bump på vejen

- I starten skal der bruges mange timer
- Man skal være motiveret for at arbejde med robotter, og gerne have en ildsjæl i driften
- Det er nødvendigt at arbejde systematisk og opbygge nye rutiner og strukturer i organisationen, som understøtter den nye daglige drift med robotter

#### 1.2 Afklaring i egen organisation

- Har vi opbakning i organisation til at implementere robotter?
- Hvad er formålet med at gå i gang med robotter?
- Har vi viden nok om drift med robotter?
- Skal der strøm ud på arealet?
- Hvordan organiserer vi den daglige drift med tilsyn, vedligehold og rengøring?

#### 1.3 Jura og sikkerhed

- Golfklubben/kommunen har ansvar for, at robotten ikke gør skade på mennesker og dyr
- Al kørsel på areal med mulig offentlig adgang er underlagt færdselsloven

#### 1.4 Spørgsmål til forhandler

- Har de erfaring med professionel grøn drift og gældende lovgivning?
- Er robotten CE-godkendt?
- Hvor meget vedligehold er der og på hvilke dele?
- Hvad skal driften servicere, og hvad gør forhandleren?
- Hvor stort et reservedelslager har forhandleren?
- Er der support og service døgnet rundt?
- Hvor meget skal der til for at rykke ud? Tager forhandler f.eks. driftsstop?
- Udrykningstid? Pris pr. korte km?
- Hvem tager risiko ved driftsudfordringer?
- Løbende softwareopdatering – gælder det også for de gamle modeller?
- Inkluderer aftalen vinteropbevaring?
- Og naturligvis pris – køb eller leasing?

#### 1.5 Kom godt i gang

- Det er for sårbart at omlægge hele driften ad én gang!
- Start med få robotter og få dem til at køre
- Vælg et tidspunkt i sæsonen, hvor der er ro og græsset ikke gror så meget
- Vælg et areal, hvor der ikke er de højeste krav til kvalitet (træningsbane/par 3 bane)
- Overhold leverandørens anbefalede antal m<sup>2</sup> – ellers kan robotten ikke følge med



I den nye pjece, Robotklippere til golfbaner, fra Dansk Golf Union, kan du læse mere om praktiske erfaringer med implementering af robotklippere på golfbaner.

- Når en robot kører under færdselsloven, skal den ansvarsforsikres
- Er du i tvivl, kontakt Færdselsstyrelsen

- Store robotter er sårbare uden support
- Når man er klar til storskala med mange mindre robotter, er et tæt samarbejde med forhandler afgørende, så service og support går hurtigt og pålideligt

#### 1.6 Gode råd om daglig drift

- Udnyt det personale, som i forvejen har opgaver ude på arealet
- Fejlmelding i app er et vigtigt redskab for at begrænse unødigt kørsel ved driftsstop
- Det er nødvendigt at arbejde systematisk for at opbygge nye arbejdsrutiner og strukturer i organisationen, som understøtter den daglige robotdrift
- Robotter skal efterses og rengøres regelmæssigt. ➔

TEMA: INNOVATIVE GOLFBANER

#### LÆS MERE I PJECE + RAPPORT

Er man som golfklub blevet inspireret af ovenstående, kan man læse mere i pjecen "Robotklippere til golfbaner", der både findes som PDF på Dansk Golf Unions hjemmeside og kan også rekvireres i en trykt version. Ønsker man yderligere indsigt i det bagvedliggende materiale, er man velkommen til at kontakte Dansk Golf Unions baneområde.

MINDEORD: NIELS ANDERSEN

## EN HYGGELIG OG FESTLIG FYR, DER KUNNE FORTÆLLE HISTORIER

Jeg lærte Niels at kende omkring 1992, hvor jeg mødte ham til DGU's baneudvalgskurser. Niels var oprindelig fra Silkeborgegn, hvor han voksede op på Kongensbro Kro. Det blev dog Niels' bror, der drev kroen videre, da Niels valgte at uddanne sig til landmand. I dag er Kongensbro Kro dog stadig i familiens eje, da det er Niels' nevø, der driver kroen.

TEKST & FOTO: CARSTEN JUHL JENSEN

Niels og hans kone var fodermester-par rundt omkring i landet, og på et tidspunkt kom de til en stor gård, der lå tæt ved Rold Skov. I sin fritid havde Niels altid spillet meget golf, da hans far var en af initiativtagerne til Silkeborg Golfklub. Niels blev baneudvalgsformand i Rold Skov Golfklub og var med til at anlægge banen og blev sidenhen chefgreenkeeper på klubben. Her var Niels chefgreenkeeper i ca. 6-7 år, så flyttede familien til Pandrup, og Niels blev chefgreenkeeper på Blokhush Golfklub. Her var han, indtil han gik på efterløn. I 2019 vendte Niels tilbage til Skørping, da han mistede sin kone.

**” Niels var en hyggelig og festlig fyr, der kunne fortælle historier, da han var god til at huske. Efter han gik på efterløn, holdt han kontakten til os gamle greenkeepere og var med til julefrokoster.**



Niels sad også med i bestyrelsen for Dansk Greenkeeperforening i en årrække. I 1994 blev jeg formand for Dansk Greenkeeperforening, og jeg tror, det var året efter, at jeg spurgte Niels, om han ikke havde lyst til at komme ind i bestyrelsen, da der var en ledig post.

Det takkede han ja til. Niels sad i bestyrelsen omkring 6 år og deltog bl.a. i møder med uddannelsesudvalget på Sandmoseskolen.

I sin fritid spillede Niels golf og cyklede meget. Det var ikke sådan nogle pjatture, han tog. Han kørte på mountainbike i skoven og på racercykel på landevejen. Han kunne sagtens tage flere ture om dagen.

Niels var en hyggelig og festlig fyr, der kunne fortælle historier, da han var god til at huske. Efter han gik på efterløn, holdt han kontakten til os gamle greenkeepere og var med til julefrokoster. Han deltog også på den årlige DGA-uge, som æresmedlem af foreningen.

Niels efterlader sig en datter og en søn samt en håndfuld børnebørn. Niels' søn, Thomas Andersen, er i dag golfmanager og pro i Kalundborg Golfklub. Så Niels har givet interessen for golfspillet videre til sine børn.

Niels Andersen døde den 18. maj 2021. 🇩🇰

**ÆRE VÆRE HANS MINDE**  
Carsten Juhl Jensen



# Øger mængden af ønskede græsarter og reducerer Poa annua



## TourTurf® Respond® Extreme Fine Turf Enhancer (FTE)

Vores nye afspændingsmiddel kan blive et vigtigt værktøj for greenkeepere og groundsmen, i kampen for at holde spiloverfladerne fri for bl.a. poa annua.

### Ny teknologi

TourTurf® Respond® Extreme Fine Turf Enhancer (FTE) er et avanceret afspændingsmiddel, der muliggør at fremme dominansen af hvene og svingel på greens, samt Raj og Engrap på fodboldbaner.

- Øger mængden af ønskede finere græsarter, med op til 61,1%.
- Sænker mængden af rapgræsser (poa annua), med op til 71,2 %
- Eftersåningen bliver betragtelig mere effektiv.
- Forebygger tørkepletter og stress, uden overfladen gøres blød og vandmættet.



Carsten Marker  
carsten@emarker.dk  
+45 40 59 74 67



Bjarne Palsov  
bjarne@emarker.dk  
+45 40 17 72 22



Jan Kjær Rasmussen  
jan@emarker.dk  
+45 30 55 26 78



Jens Peder Lilholt  
jp@emarker.dk  
+45 30 80 64 88

TourTurf® er et registreret varemærke tilhørende E. Marker A/S.

www.tourturf.dk

# Robotterne kommer – men der er ingen grund til panik



I hvert nummer af Greenkeeperen henter vi nye perspektiver uden for greenkeeperfaget. Her kommer eksperter indenfor forskellige områder med deres synspunkt på et aktuelt emne. Denne gang har CEO fra Mayberobotics, Bjarke Falk Nielsen ordet.

FOTO: PRIVAT

## BAGOM

Bjarke Falk Nielsen driver firmaet Mayberobotics, der er specialiseret i viden og netværk om robotter til landbrug og græspleje. Mayberobotics driver bl.a. et erfaringsnetværk i samarbejde med Groundsman Association Denmark om brugen af robotter i landets kommuner og på fodboldstadions.

I løbet af de næste fem år vil der ske en eksplosion i udbredelsen af robotter til at pleje græsarealer. Det betyder, at du som greenkeeper vil komme til at arbejde med robotterne som et almindeligt redskab ved siden af de redskaber, du allerede har. En ny virkelighed, der er kommet for at blive. Robotternes udbredelse til græspleje er lige nu størst på det private marked, hvor vi alle kender det fra villahaverne. Her har det været nemt at indstille en robot og grave kabler ned omkring plænen. Sidste år rundede salget på verdensplan en million enheder – kun overgået i antal af den endnu mere populære støvsugerrobot.

Der er flere grunde til, at den professionelle udbredelse ikke er eksploderet endnu. Først og fremmest er maskinerne ikke store nok til at kunne servicere store plæner, og derfor har der ikke været en ordentlig business case ved den enkelte golfbane. Desuden har teknologierne for store robotter været for umoden, og det har betydet, at sikkerheden ikke har været tilfredsstillende. En af de helt store udfordringer for offentlige arealer, og altså også golfbaner med offentlige trampestier, er nemlig sikkerhed og lovgivning. Vi ved, at man ligger under for færdselsloven, men i dag er det umuligt at få et ordentlig svar fra færdselsstyrelsen om, hvornår robotterne er lovligt at sætte i gang. Og hvorvidt de skal overvåges af en person eller ej. Det er simpelthen for dårligt, at dette spørgsmål stadig svæver i luften.

Derfor arbejder undertegnede og DGU på at få et klart svar på dette, så vi kan fjerne den barriere. En gang for alle. Det skal siges, at lovgivningen notorisk halter bagud for teknologiuudviklingen på samtlige parametre.

### Klubhusets robotmaskot

På trods af udfordringer er robotternes fremmarch mest af alt et område, der giver nye muligheder. Et af de spændende nye tekno-

logiske tiltag er, at man kan implementere de nye robotter uden kantledning. Rent teknisk skal man gå en runde med sin nye robot og vise den inden for, hvilket areal den skal slå. Herefter kan robotten selv finde ud af resten – elementært min kære Watson.

I starten troende man, at robotterne blev et irritationsmoment for golfspillere. Det kan de da også blive, hvis man ikke installerer dem klogt. Men gør man det rigtigt, vil du opleve, at robotten bliver som en familiehund eller maskot, som alle respekterer og giver øgenavne. Så bliver det pludselig en social aktivitet, som man kan dekorere i klubbens farve og gøre den til en del af golfbanen.

Men bliver en robotplæneklipper ikke nemt stjålet? Det kan man nemt komme til at frygte. Erfaringen er, at det næsten aldrig sker. Skulle det alligevel ske, har robotten en indbygget sender, så du kan følge dens gøre og laden.

Jeg har dog hørt om en, der kunne se sin robot på besøg i Polen. Den droppede han og købte en ny.

### Start nu, men start småt

Som Greenkeeper bør du altså se robotterne som et værktøj på linje med de almindelige redskaber, så det er bare med at gribe chancen for at komme i gang. Det bedste råd er at begynde småt på steder, hvor du kan lave dine fejl i fred. Start med de små robotter og skaler op, når du føler, du er klar. Teknologisk er de nye robotter fine, og de store producenter vil i løbet af de næste par år alle have noget klar. Husqvarna, TORO, John Deere.

De kommer alle sammen med noget. Førstnævnte kommer i 2022. Det ved vi allerede. Så vær beredt. Robotterne kommer også til din golfplæne! 🚩

Læs mere på [www.mayberobotics.dk](http://www.mayberobotics.dk)



## GOLF! GOLF! GOLF!

SAMMEN MED JER SKABER VI DET BEDSTE KLIP, DRIFTSIKKERHED, STÆRK ØKONOMI OG FANTASTISKE GOLFBANER

HERNING - AARHUS - RINGSTED  
TLF. 99 28 29 30 - [WWW.HELMSTMT.COM](http://WWW.HELMSTMT.COM)



- MERE END 10 ÅRS ERFARING
- "FOC" FREQUENCY OF CUT, SIKRER ENS KLIP
- UAFHÆNGIG AF KØRSEL
- MULIGHED FOR AT LØFTE LED UAFHÆNGIG
- MEGET SERVICEVENLIG OGSÅ PÅ BAGERSTE LED
- ENDNU STØRRE KAPACITET END TIDLIGERE MED SAMSUNG G5 LITHIUM BATTERI



FÅ STK. TILBAGE TIL KAMPAGNEPRIS 399.000 GØR SOM ODENSE, FREDENSBORG, SØNDERJYLLAND, HORNBEK M.FL. SPAR 150.000,- IFT. NYE MODEL

- KLIPPEBREDDE 3.3 METER
- PUNKTERFRI HJUL PÅ KLIPPEBORD
- BETJENING I ARMLÆN PÅ GRAMMER SÆDE
- SIDEBORD KLAPPER INDENFOR FRONTBORD
- LET AT RENGØRE



FÅ DENNE SKØNHED FOR KUN 82.500

- VEDLIGEHOILDESESFRI LITHIUM BATTERI MED 5 ÅRS GARANTI
- EL-VIPPELAD
- LET AKTIVERING AF HÅNDBREMSE I FODPEDAL



DER KAN FOREKOMME EKSTRAUDSTYR PÅ BILLEDERNE, DER TAGES FORBEHOLD FOR PRISÆNDRINGER OG MELLEMSALG. ALLE PRISER ER EKSKL. MOMS.

# TAK

FOR EN FANTASTISK  
MODTAGELSE

OG EN MASSE  
BESTILLINGER

# Hybridgræs version 1.0

På Vejle Golfklub har de i mange år kæmpet med at holde græs på teestederne inde i skoven. Der er ikke sollys nok til, at græsset kan trives, og det er ikke en mulighed at fælde de store gamle bøgetræer for at få mere lys ned til græsset. Bøgetræerne er nemlig en del af den kommunalt ejede fredskov, der omkranser banen. Derfor har greenkeeperne måtte tænke innovativt. I 2019 udlagde de hybridgræs på et teested som et forsøg. Her kan du læse om de erfaringer, de har gjort sig med hybridgræs version 1.0.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM



Arne Mikkelsen [tv] 1. mand på Vejle Golfklub og greenkeeper Dennis Ebbesen, diskuterer brugen af hybridgræs på teesteder. Det er første gang, greenkeeperne arbejder med hybridgræs.



Tæppehybriden blev udlagde ovenpå det eksisterende teested. Det er afgørende, at tæppet bliver spændt stramt ud, så der ikke opstår rynker i hybriden, for så er det ikke muligt at pleje arealet. Hybriden blev fastspændte med bionedbrydelige pløkker for hver ca. 40 cm (mærke pletter i hybriden til venstre i billedet).

Hybridgræs har efterhånden vundet indpas flere steder i den grønne branche, men særligt på superligastadions er det i drift. Der findes overordnet to typer af hybridgræs, en tæppehybrid og en syet hybridgræsløsning. Tæppehybriden lægges ud ovenpå et nyetableret vækstlag og dresses op og eftersås.

Ved den syede løsning sår du græsset/eller lægger rullegræs ud, og når det har etableret sig, så syr en special-maskine bundter af plasticfibre ned i ca. 18 cm dybde i vækstlaget.

**” Tæppet består af baner, der normalt bliver syet sammen, men det gjorde vi dog ikke. Vi lagde banerne ud og fæstnede dem med bionedbrydelige pløkker.**

#### Ingen rødde på græsset

På Vejle Golfklub har de valgt en tæppehybridløsning. Arne Mikkelsen fortæller: "Vi har i mange år kæmpet med at holde græs på teestedet. De høje træer lukker for næsten alt sollys. Midt på dagen kommer der lige en stribe lys ned, men det er slet ikke

nok til, at græsset kan nå at danne rødde og lave en stabil overflade. Sliddet på teestedet bevirker, at overfladen hele tiden bliver ødelagt, så vi har brugt mange timer på at rette overfladen op og efterså. Nu er vi her midt i august måned, og du kan se, hvor lidt lys der kommer ned til græsset.

Prøv så og forestil dig, hvordan det ser ud i december måned", siger Arne og kigger på mig med øjenbrynene højt hævet – manglende sollys er virkelig en udfordring for greenkeeperne på dette teested.

#### Masser af kærlighed og grønt topdres

Og Arne fortsætter: "Vi startede med at klippe græsset og afrette den ujævne overflade, så godt vi kunne. Herefter udlagde vi tæppet ovenpå det eksiste-

rende teested. Tæppet består af baner, der normalt bliver syet sammen, men det gjorde vi dog ikke. Vi lagde banerne ud og fæstnede dem med bionedbrydelige pløkker. Det afgørende er her, at tæppet bliver spændt stramt ud, så der ikke opstår rynker, for så kan vi ikke pleje arealet. Metoden med pløkkerne fungerer fint, og tæppet ligger i dag stadig stramt ud over arealet og flaner ikke i kanterne. Det er heller ikke muligt at se pløkkerne mere, så mon ikke de næsten er væk nede i vækstlaget.

Herefter dressede vi hybriden op. Vi valgte grønt topdres for at få den grønne farve på arealet. Vi har brugt 1,5 tons topdres til de ca. 60 m<sup>2</sup>. Det er et stort arbejde og i første omgang



I 2019 udlagte greenkeeperne på Vejle Golfklub hybridgræs på dette teested inde i skoven. Her er det umuligt at holde græs på, da der ikke er sollys nok til græsvækst. Græsset slides stadig væk bort, der hvor sliddet er størst, men gevinsten ved hybridgræsset er, at det stabiliserer overfladen, så teestedet ikke hele tiden bliver hullet og ujævnt.

fik vi faktisk ikke nok topdres på, så vi klippede i hybriden. Vi måtte derfor ud og lægge ekstra topdres på", fortæller Arne Mikkelsen. Og Dennis Ebbesen tilføjer: "Ja, teestedet har fået masser af topdres, men også meget kærlighed, det er et stort stykke arbejde at anlægge hybridgræs".

**"Jeg er selv golfspiller, og der er ikke noget mere kedeligt end at komme ind på et teested, hvor jeg skal slå ud fra en måtte.**

Dennis Ebbesen

**Løser hybridgræs alle problemer?**

Nej, græsset slides stadig væk, da vækst-vilkårene for græsset jo er de samme. Derfor fremstår teestedet også uden græs, hvor sliddet fra spillerne er størst. Den store gevinst er, at hybriden stabiliserer overfladen, så den ikke hele tiden bliver hullet og ujævn. Greenkeeper Uffe Andersen fortæller: "Ja, vi har sparet meget tid, da vi ikke hele tiden skal ud og rette overfladen op og efterså. Det er en stor fordel".

Hvis vi skeler over til fodboldverdenen, er det den samme erfaring, groundsmen gør sig på stadion. Her slides græsset også væk på de mest udsatte steder og naturligvis særligt i målfelter, men plastfibrene står tilbage og stabiliserer overfladen, så vækstlaget ikke når at blive så ujævnt.

**Kan det betale sig?**

Det er dyrt at anlægge et teested. Der bruges mange penge på topdres og mandetimer.

**Opvejer udgifterne til anlæg og materialer effekten af hybriden?**

Dennis fortæller: "Jeg er selv golfspiller og der er ikke noget mere kedeligt end at komme ind på et teested, hvor jeg skal slå ud fra en måtte. Jeg synes, hybriden er en langt bedre oplevelse og det er også det vores medlemmer har meldt tilbage". Og Arne tilføjer: "Spillerne kan langt bedre komme ind under bolden og få den sendt godt afsted. Vi har fået meget ros og goodwill for vores arbejde fra medlemmerne af, men du må også hellere spørge Kristoffer Harreby, vores chefgreenkeeper, hvad han mener om det", svarer Arne. Så det gør jeg, og til det svarer Kristoffer: "Det har helt klart været det hele værd. Lige så længe jeg kan huske, har det

været et problematisk teested. Vi kunne have spil i 4 dage, og så var teestedet så ødelagt, at spillerne ikke kunne stå fast i den porøse overflade. Så måtte de spille fra måtter i 14 dage, imens vi fik eftersået og plejet nyt græs frem".

Kristoffer tilføjer: "Jeg får tit spørgsmålet om hybriden kan holde til spillet? Det er nu tredje sæson, at vi bruger det, og vi har endnu ikke oplevet skader på hybriden. Medlemmerne er glade for løsningen og tilfredse medlemmer opvejer meget", afslutter Kristoffer.

Imens vi står på teestedet, går snakken mellem de 3 greenkeepere, der alle ser hybridgræs brugt andre steder på banen.

**Nu er det første gang, I har arbejdet med hybridgræs. Hvis I skal have hybridgræs andre steder, hvad vil I så gøre anderledes næste gang?**

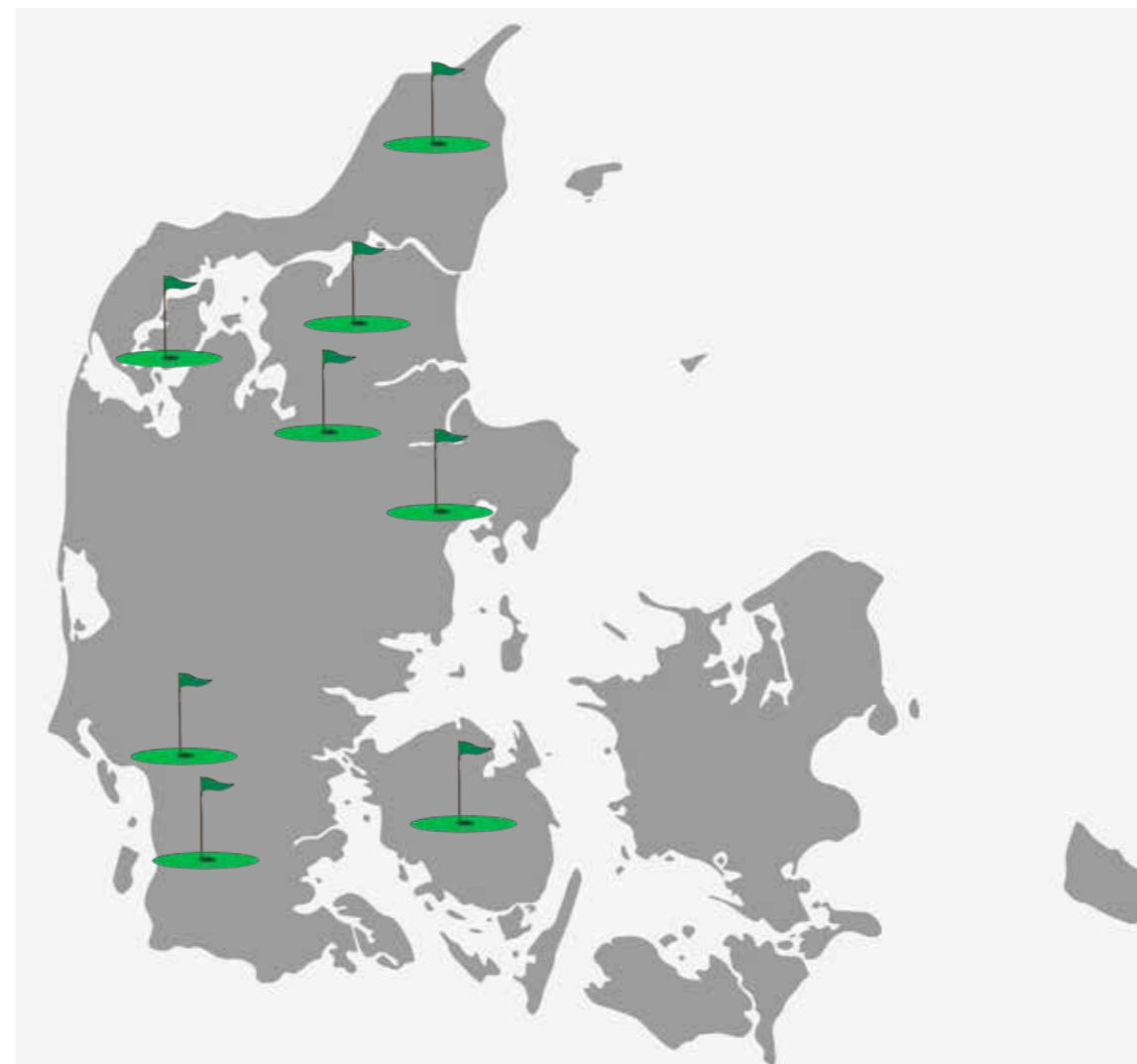
Dennis Ebbesen svarer: "I stedet for at lægge det ud ovenpå det eksisterende græs, så tror jeg, vi skal bygge teestedet rigtig op fra bunden med bagfald og det hele. Det vil give den sidste finish".

SEMLER

Agro

SEMLER AGRO ALTID I NÆRHEDEN AF DIN BANE

Service, reservedel og salg



KONTAKT DIN LOKALE AFDELING

	<b>BREDEBRO</b> Håndværkervej 22 6261 Bredebro Tlf.: 74 71 16 71
	<b>BRØNDERSLEV</b> Erhvervsparken 11 9700 Brønderslev Tlf.: 98 82 13 99
	<b>HIMMERLAND</b> Industriparken 10 9610 Nørager Tlf.: 98 65 12 11
	<b>ODENSE</b> Rolundvej 33 5260 Odense Tlf.: 65 95 12 00
	<b>REDSTED</b> Gammel Møllevvej 49 7970 Redsted Tlf.: 96 70 66 00
	<b>TRIGE</b> Parallelvej 52 8380 Trige Tlf.: 86 99 55 41
	<b>VEJRUP</b> Vejrup Industrivej 2 6740 Bramming Tlf.: 75 19 01 22
	<b>VIBORG</b> Tagtækkervej 11 8800 Viborg Tlf.: 86 62 73 22



Din foretrukne samarbejdspartner



EN FØRSTEKLASSES GOLFBANE, KRÆVER EN FØRSTEKLASSES PLEJE

# Renés nordjyske sindighed

DGA har fået ny formand. Chefgreenkeeper René Juel Andersen, Himmelbjerget Golfklub, er den nye mand på posten. Jeg er derfor taget en tur til Himmelbjerget Golfklub for at dykke lidt mere ned i, hvem den nye formand er. Det bliver til en snak om lidt af hvert, men særligt om at tage livtag med sit nordjyske sind, flytte grænser og om at bevare roen, når man står i et brændpunkt.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

René er jo en gammel kending i bestyrelsessammenhæng. Han har nemlig siddet i bestyrelsen siden 2012, hvor han blev lokket til at være suppleant af nu afdøde Anders Nielsen (tidligere chefgreenkeeper Jammerbugtens Golfklub). Det var også Anders, der i sin tid inspirerede René til at gå i gang med greenkeeperuddannelsen.

René er opvokset i Tranum i Nordjylland. Han startede som elev i Løkken Golfklub. Inden han blev lokket ind i greenkeeperfaget, gik han ellers og troede, at han skulle være mekaniker, men først skulle han lige aftjente sin værnepligt ved Prinsens Livregiment i Viborg. Efter 10 måneder her, tog han 3 måneders efteruddannelse, så han kvalificerede sig til at blive udsendt til Bosnien. Her skulle han være med til at opbygge samfundet og holde ro og orden i gemytterne efter den langvarige krig. Det var et eventyr for René at være udsendt. Der var et godt kammeratskab og det var en sjov oplevelse.

Hjemme igen tog han et valg om at fortsætte i kampvogneskadronen. Her var han i 8 år.

## Brændpunkt – det handler om at bevare roen

I kampvogneskadronen fik René igen mulighed for at blive udstationeret i udlandet. Denne gang gik udsendelsen til Camp Eden i det sydlige Irak i 2004 ganske kort tid efter at Irakkriegen var slut. Denne udsendelse skulle dog vise sig at være en mere alvorlig sag, for selvom krigen var slut, var situationen højspændt i området. Opholdet i Irak varede 6 måneder, hvor den danske gruppe skulle være med til at eskortere lastbiler frem og tilbage fra Kuwait. René fortæller: "Vi var jo godt trænet, og vores mission var at sørge for at sikre transport af materiel og personel. Vi var heldigvis ikke udsat for vejsidebomber, men klarede frisag.

Min gruppe på 12 mand kom ind lige efter, at specialstyrker fra England havde ryddet hovedbyen Basra. De engelske

specialstyrker var nogle hårde drenge. Civilbefolkningen brød sig virkelig ikke om dem, og de skelnede skarpt mellem specialstyrkerne og os. Vi var anderledes.

Vi kunne finde på at give civilbefolkningen vand, og vi fik også lov til det. Specialstyrkerne vidste godt, at de var nødt til at holde den hårde linje, for hvis de begyndte at vise venlige tegn ved eksempelvis at give vand, var de udsat for større fare. Vi danskere var mere rolige uden at gå ned på sikkerheden for os selv og vores "kunder".

Særligt en oplevelse har brændt sig fast i Renés hukommelse. Det var, da han var med til at evakuere medarbejdere fra en nødhjælpsorganisation, der var blevet bombarderet. René fortæller: "Den ene dag gik de rundt blandt civilbefolkningen og var velfungerende mennesker, og den næste dag var de i chok og kunne knap nok gå. I så højspændt en situation handler det om at snakke roligt til dem, ikke give lange forklaringer, men korte kommandoer – læg hænderne på skuldrene på

manden foran dig og gå efter ham. Og så sad de nede i bunden af vores bil, imens vi kørte væk med dem. Det var en stærk oplevelse", afslutter René

## Under hårdt pres

Renés nordjyske sindighed blev også sat i spil denne vinter i golfklubben, fortæller René: "Her på Himmelbjerget Golfklub har vi ikke sprøjtet mod sneskimmel de sidste 7 år, og det er gået godt, vi har ikke haft nævneværdige angreb af svampen. Denne vinter fik vi så langvarigt snedække og det gav store angreb af sneskimmel, særligt på æresrunderne. Så var der lige pludselig et hårdt pres fra medlemmerne. Det er naturligvis ikke alle medlemmer, der lægger pres på, men særligt den ældre generation, der var utilfredse. Jeg synes, den yngre generation har en lidt anden tilgang til tingene. Det er hårdt at stå i sådan en situation og så kan man godt spørge sig selv, hvorfor var det lige, jeg ikke sprøjtede? Jeg kan godt forstå de unge nye chefer, der stopper efter 1. sæson. Det er hårdt at stå i modvind, særligt når man er ny chefgreenkeeper".

## Hvad gjorde du i den pressede situation?

"Jeg tror, det handler om selv at bevare roen og ikke gå i panik. Vi har lagt en plan om ikke at sprøjte mod svampe og den holder vi os til, og så skal man holde sig til de faglige argumenter. På grund af Covid-19 skar vi ned på de tunge arbejdsopgaver i 2020. Vi fik bl.a. ikke luftet greens det antal gange, som vi havde planlagt. Så fik vi langvarigt snedække og en stor aktivitet af skiløbere. Det gik jeg ud og fortalte medlemmerne. Jeg tror, det handler om at informere medlemmerne. På klubbens hjemmeside skriver jeg i "Keepers Corner" om vores arbejde. Det er noget, der skal gøres løbende, for vi skal have fortalt historien til medlemmerne mange gange".

René tilføjer: "Jeg er selv formand for baneudvalget, en lidt anderledes struktur end i de fleste andre klubber. Baneudvalget mødes 2 gange om året og går en banevandring. Her fortæller jeg også om, hvilke arbejder vi laver, og hvorfor vi gør det f.eks., hvorfor det er vigtigt at prikke. Kommunikation er meget direkte, og vi har et særligt godt samarbejde i vores baneudvalg. Som ny chefgreenkeeper vil jeg dog ikke anbefale den struktur, for så står man først

i skudlinjen, når medlemmerne er sure. Her ville det have været rart at have haft en baneudvalgtformand, som kunne have taget noget af presset", siger René.

## Hvilken linje vil du lægge i den nye bestyrelse?

"Jeg har jo efterhånden været med i mange år. Jeg har været med under to formænd, først Martin og sidenhen Jesper.

Jeg tænker ikke, jeg skal ud og revolutionere noget, nej, vi skal fortsætte den linje, der er lagt, med de mange gode tiltag bestyrelsen har sat i søen tidligere.

Den råde tråd i mit bestyrelsesarbejde har lige fra starten været uddannelse. Da jeg kom til, var greenkeeperuddannelsen et AMU kursus, og det kunne vi ikke bruge til noget i f.eks. England. Derfor arbejdede vi på at få uddannelsen lavet om til en EUD-uddannelse og det lykkedes som sagt. Vi har haft og har stadig et godt samarbejde med det lokale uddannelsesudvalg på begge skoler. Her gør DGA sin indflydelse gældende gennem de nedsatte ad hoc udvalg.

**Der skal også være plads til det lavpraktiske, hvor vi mødes til banevandring og får en pølse og en øl. Og så må vi nogle gange bare acceptere, at vi må aflyse, for vi skal jo huske på, at det hele er på frivillig basis.**

Det lægger mig meget på sinde, at vi fortsætter med at lave uddannelse og Uge 46 for vores medlemmer. Der skal være en god blanding af forskellige tilbud, så der er noget for alle, for alle er lige vigtige. Så vil jeg fortsætte med at lave banevandring. Jeg synes, det er sjovt at samarbejde med kollegaer. Der skal også være plads til det lavpraktiske, hvor vi mødes til banevandring og får en pølse og en øl. Og så må vi nogle gange bare acceptere, at vi må aflyse, for vi skal jo huske på, at det hele er på frivillig basis".

## Man skal turde skrive den mail

En anden sag, René gerne vil slå et slag

for, er DGA's rejsefond, hvor medlemmer af foreningen kan søge om et økonomisk tilskud til en rejseaktivitet. "Jeg håber, at mange flere vil bruge DGA's rejsefond.

Man skal turde at tage springet ud i verden. Her er masser af inspiration at hente. I første omgang behøver det jo ikke at være så langt væk. Man kan fx tage til Sverige, som har mange spændende baner. Jeg har selv haft meget stor glæde af at rejse ud. Det giver mange oplevelser og et særligt fællesskab. Jeg har deltaget som frivillig i flere udenlandske turderinger bl.a. i Ryder Cup, og igen i år er jeg frivillig på Europaturen. Denne gang skal jeg til Marco Simone i Italien og Bernadus til KLM open.

Da jeg begyndte at være frivillig, opsøgte jeg selv ham, der står for Ryder Cup. Det er ikke bare lige sådan for en nordjyde. Man skal turde at skrive den mail. Man skal lige over en hurdle, men jeg kan kun sige, at det er så fedt, og man bliver bidt af det. Det er jo eneste norder, der er samlet. En professionel lille gruppe, hvor holdånden og kammeratskabet er stærkt. Det kan da godt være, at man i starten får en skodopgave, som at håndmale en træbro i en sø (ja, her taler René af egen erfaring), men man må løfte opgaven og kvalificere sig til de gode opgaver, man skal ikke give op. Man får, hvad man selv giver", afslutter René. 🏏

René Juel Andersen foran Golfklubbens nye vartegn, som blev bygget i 2019. Tårnet er en tro kopi af tårnet på Himmelbjerget, den eneste forskel er naturligvis nedskaleringen.



# "Det har jo været MIN forening"

DGA's sekretær gennem de sidste 22 år, Vibeke Jensen, har valgt at gå på pension ved udgangen af dette år. Det er en beslutning, der har været undervejs i et stykke tid, og nu skal det være.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM | FOTO: PRIVAT

Langt nede ad en markvej mellem Horsens og Odder bor Vibeke på en lille ejendom. Smatte, Viola og Fifi, husets tre hunde, tager imod mig ved havelågen.

"Du skal bare ignorere dem, så holder de op med at gå", siger Vibeke til mig, da jeg ankommer. Inden jeg går ind i huset for at interviewe Vibeke, når jeg lige at hilse på Jørn, Vibekes mand og deres datter Sofie. Jørn kommer lige ovre fra sidebygningen, hvor han har sin store modeltogsbane. Det summer af aktivitet på matriklen. Her er nemlig både hunde, heste og en hel rideudstørsbutik.

## En selvstændig familie

Vibeke og Jørn har begge haft selvstændige virksomheder i mange år. Vibeke som

selvstændig sekretær for DGA og Jørn med Jydsk Varesikring med videoovervågning (sammen med Vibeke). Vibeke fortæller: "Jeg har en meget stor taknemmelighed overfor foreningen, fordi den gav mig lov til at være med. På den måde kunne Jørn og jeg bygge et arbejds- og familieliv op, som hang godt sammen".

Vores samtale falder på det at være selvstændig og Vibeke siger: "Jeg tror, det er noget, du har inden i dig. Enten er du til det eller også er du ikke, der er ingen mellemvej. 2 af vores 3 børn har været og er selvstændige. Vores yngste datter har i 13 år drevet rideudstørsbutikken, hvor hun har specialiseret sig i udstyr til islændere, og vores søn var medejer i Jydsk Varesikring, til firmaet blev solgt for en del år siden. Vores ældste datter er den eneste, der ikke har været selvstændig. Hun har det ikke i sig, og kunne aldrig drømme om ikke at have en fast månedsløn", fortæller Vibeke.

## Ingen systemer

Vibeke er oprindelig uddannet bogholder og blev i 1997 ansat på et trykkeri i Odder.

Trykkeriet havde bl.a. opgaven med at trykke bladet Greenkeeperen og Karsten Bjergø, der var redaktør på Greenkeeperen, havde sin gang i trykkeriet. Vibeke fortæller: "Jeg snakkede af og til med

Vibeke Jensen, DGA's sekretær igennem 22 år har nu valgt at gå på pension. Hun stopper dog ikke helt sit virke, men fortsætter med at lave regnskab for sin yngste datter, der har en rideudstørsbutik.

Karsten, når han kom i trykkeriet. En dag kom han med to plasticposer med foreningens papirer og spurgte mig, om jeg ikke kunne samle papirerne? Jeg kiggede på de to plasticposer, hvor girokortene strittede op ad og ud til alle sider, det så lidt rodet ud. Indtil da var foreningens arbejde blevet varetaget af frivillig arbejdskraft, og med flere forskellige hænder var det ikke altid nemt at holde styr på, hvem der gjorde hvad, og der var ingen, der havde forsøgt at få et overblik over de papirer, der nu engang var.

**" I starten skulle alt bygges op fra bunden. Der var ingen systemer, og der var ingen, jeg kunne spørge, så jeg måtte jo selv sætte det hele i system.**

Efter ca. et halvt års tid besluttede Carsten Juhl Jensen, som var formand for greenkeeperforeningen dengang og Karsten Bjergø, at det var tid til at samle foreningens aktiviteter i et egentligt sekretariat, og jeg sagde ja tak til at blive den, der skulle varetage dette job. Jeg arbejdede for foreningen på timebasis og fakturerede hver måned mit tidsforbrug til foreningen, så der ikke var spildtid".

## Et alsidigt job

"I starten skulle alt bygges op fra bunden. Der var ingen systemer, og der var ingen, jeg kunne spørge, så jeg måtte jo selv sætte det hele i system. Det passede mig rigtig godt. Jeg elsker papir og at sætte i system og finde fejl.

I takt med at det gik foreningen godt, og der var stor medlemstilgang op igennem nullerne, voksede sekretariatsfunktionen.

Særligt de første mange år ringede folk og spurgte mig om alt muligt mellem himmel og jord, lige fra lønstatistikker, hvordan man bliver greenkeeper til bestyrelsens spørgsmål om penge og budgetter. Det var næste ligesom en fagfor- ening bortset fra, at vi ikke udbetalte dagpenge.

Efter nogle år begyndte jeg også at være med til bestyrelsesmøderne, hvor jeg bl.a. skulle skrive referat. Det var godt at være med til møderne. Jeg lærte en hel masse om branchen. Jeg vidste jo intet om golf og græs, ja, jeg vidste jo ikke en gang, hvad en markvandring var for noget, men det er jeg heldigvis blevet klogere på sidenhen", griner Vibeke.

"Senere kom jeg også til at sælge annoncer til bladet. Det, synes jeg, var svært i starten og jeg skulle lige finde min måde at gøre det på. Jeg deltog også i bladudvalgs-møderne og var med til at lave Greenkeeperen. Så det har været en alsidig funktion, jeg har haft, og DGA's bestyrelser har vist mig stor tillid og ikke blandet sig meget i mit arbejde", siger Vibeke.

## Hvordan har det været at være sekretær under skiftende formænd?

"Ja, jeg har jo været med så længe, at jeg har arbejdet sammen med 5 formænd. Overgangen til en ny formand har været glidende, da jeg typisk har lært de vordende formænd at kende ved bestyrelsesmøderne, før de blev formænd. På møderne fik vi os som regel også en privat snak. Det har da betydet meget. Og så har jeg jo snakket en hel del i telefon med bestyrelsen. På den måde kommer man jo også til at kende hinanden godt".

## Hvordan har du klargjort sekretariatet til den næste?

"Det sidste ca. halvanden års tid har jeg arbejdet på at få foreningens regnskab overført til regnskabsprogrammet e-economic. Det har været et meget stort arbejde, men nu er systemet næsten på plads. Der er flere store arbejdsopgaver, der bliver meget lettere at håndtere i fremtiden, såsom fakturering af kontingent til medlemmerne via DGA's database, som Munck Consult har været primus motor for.

Det bliver godt, og det er jeg glad for. Jeg vil jo gerne aflevere sekretariatet på en god måde til den næste". Og Vibeke fortsætter, "Ja, beslutningen om at holde op har været under vejs et stykke tid, og nu er jeg klar. Det har været sjovt at være med, og arbejdet i foreningen har betydet meget. Det har jo været MIN forening", griner Vibeke.

## Hvad skal du bruge tiden til nu, hvor du går på pension?

"Som sagt har min datter en rideudstørsbutik. Hende fortsætter jeg med at lave regnskab for. Sidste år købte Jørn og jeg en campingvogn, fordi vi troede, at vi skulle køre lange ture sydpå. I år kørte vi til Kroatien, og her fandt vi ud af, at det slet ikke er os at køre så meget på motorvejen. Hvis vi skal sydpå, så tager vi flyet næste gang. Derfor har vi nu solgt campingvognen og har i stedet for købt et sommerhus på Djursland.

Det ligger i passende afstand, ikke for langt væk, men alligevel føler vi, at vi kommer hjemmefra. Det glæder vi os meget til at bruge", afslutter Vibeke. 🏡

**BARENBRUG**



## Grass that fights back!

Lader sig ikke slå ud af ekstreme stressperioder!




- Høj tolerance i stressperioder
- Hurtig genvækst efter stressperioder
- Ekstraordinær Slidtolerance
- Høj sygdomstolerance

Vores forhandler i Danmark

# LINDSØ

SEMENCO

Henri B.Poulsen: tlf. 2127 0436 | Finn L. Juul: tlf. 4016 5073  
Lars H. Hansen: tlf. 2619 1252 | Michael M. Larsen: tlf. 2174 7699



# Nye ansigter i bestyrelsen

Den 9. juni 2021 blev den udskudte generalforsamling fra 2020 afholdt på Odense Eventyr Golf i forbindelse med DGA's Roadshow. Her blev 3 nye ansigter valgt ind i bestyrelsen. Her kan du læse lidt om, hvem de nye bestyrelsesmedlemmer er.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM | FOTOS: PRIVAT



**Steen Mikael**  
Chefgreenkeeper i Asserbo Golfklub fra 2004

Jeg er udlært fra Hornbæk Golf Klub i 2001. Jeg har en del kendskab til sociale medier og markedsføring. Det vil jeg gerne beskæftige mig med i DGA. Jeg vil gerne være med til at lave nyhedsbreve med tilbud, der også henvender sig til andre end chefgreenkeeperen. Jeg sidder i redaktionsudvalget for foreningens blad Greenkeeperen. Så har jeg kontakt til Golfbladet. Her vil jeg gerne arbejde for at få mere redaktionel omtale med om banepleje og de udfordringer, greenkeeperne kommer til at slås med i fremtiden.



**Jesper Brandt**  
Chefgreenkeeper i Aalborg Golf Klub siden 2017

Jeg er udlært i Mollerup Golf Club og har siden fungeret som Chefgreenkeeper i Seber Kloster Golf Klub. De seneste 4 sæsoner har jeg været i Aalborg Golf Klub. Jeg har en del erfaring med opbygning og drift af nye teams. Samtidig er det i min optik vigtigt for en afdeling som min at skabe

struktur, gennemsigtighed og god kommunikation mellem klubbens ledelse og ansatte. Så engagerer jeg meget i uddannelse, nytænkning og forskning. Jeg føler, jeg har en god indgangsvinkel til at tage mig af de unge nye greenkeepere, og jeg vil derfor fortsat arbejde på at hjælpe dem med rådgivning og vejledning. Det er dem, der skal drive bannerne i fremtiden, og jeg finder det vigtigt, at de får de rigtige værktøjer med på vejen. Jeg fungerer i dag som censor og underviser på Sandmose-skolen og vil derfor fortsat arbejde tæt sammen med skolen omkring uddannelsesmateriale og elever.

Der sker utroligt meget i vores branche især, hvis man følger med uden for lille Danmark. Jeg vil forsøge at engagere mig i den internationale del af faget, og forhåbentlig være med til at bringe nye spændende teknikker, produkter og produkter til Danmark.

Min fritid bruger jeg sammen med mine børn, på at spille golf og træne styrketræning.



**Bendy Sørensen**  
Chefgreenkeeper i Odense Eventyr Golf, hvor han har været de sidste 28 år

Jeg er jo egentlig et gammelt ansigt, griner Bendy. Jeg sad som formand for DGA fra 1999 til 2009. Nu er jer tilbage i bestyrelsen. Jeg vil gerne arbejde for, at samarbejdet mellem klubber, bestyrelser og greenkeeperne bliver bedre. Det er en stor opgave, som jeg gerne vil lægge nogle kræfter i.

Jeg er oprindelig uddannet murer, men kom ind i greenkeeperfaget, da jeg kom til skade med mit ben og ikke kunne fortsætte med at være murer. Jeg har været på Odense Eventyr Golf i alle årene, og jeg har aldrig kedet mig, da der hele tiden sker en masse nye ting her i klubben. 🍷

# GOLF ER MERE END EN SPORT



## 2750 E-CUT™ Riding Triplex-klippere

- ✓ Kraftig dieselmotor: 14,6 kW (19,6 hk) ved 3000 o/min
- ✓ El-motorer på klippecylindrene
- ✓ 157,5 cm klippebredde
- ✓ Justering af underkniv/klippecyliner

## 9009A TERRAINCUT Traktorer til trimning, områder og rough

- ✓ Fem uafhængige rotorskjolde på 68,6 cm med en samlet klippebredde på 2,7 m
- ✓ Rillesystem til nem ændring af klippehøjde uden brug af værktøj
- ✓ Dybt klipperskjold med eksklusiv udkastslisk bagpå
- ✓ LoadMatch™ giver fremragende klippekvalitet og effektiv kørsel op ad skråninger



**Salg og Service**  
Vest for Storebælt  
Semler Agro A/S

**Midt og Nordjylland**  
Ole Mathiesen - Tel.: 26 42 57 71  
**Sønderjylland og Fyn**  
Michael Kjær Thomsen - Tel.: 21 26 24 50

info@semleragro.dk  
www.semleragro.dk

**Øst for Storebælt**  
A/S Havdrup Maskinforretning  
Salbjergvej 4, 4622 Havdrup

Jens-Michael Petersen - Tel.: 29 41 75 15  
Kristian Licht - Tel.: 21 64 68 64

hm@havdrup-maskinforretning.dk  
www.havdrup-maskinforretning.dk

**SEMLER**  
Agro

**A/S HAVDRUP**  
MASKINFORRETNING



# DGA's Roadshow 2021

Fra den 8.-10. juni blev DGA's Roadshow afholdt på Viborg Golfklub, Odense Eventyr Golf og Køge Golfklub. Alle tre dage var der fuldt hus med de 100 besøgende, som restriktionerne med Covid-19 tillod. En stor tak til erhvervsklubben, der bakkede flot op om arrangementet.

TEKST: KARIN NORMANN, HORTONOM  
FOTOS: MARCUS ECKHOFF, KØGE GOLFklub,  
PER LEMMING OG KARIN NORMANN

I forbindelse med Roadshowet blev den udskudte generalforsamling fra 2020 afholdt på Odense Eventyr Golf. Jesper Kristensen var afgående formand.



## Det hele startede med et sommerferiejob...

For chefgreenkeeper i Horsens Golfklub, Kim Johnsen, har vejen til golfbanen ikke været oplagt. Men i dag kunne han ikke forestille sig andet end at være udenfor hele dagen.

Egentlig lå det ikke i kortene, at Kim Johnsen skulle være greenkeeper. Efter han blev student, underviste han i idræt på to efterskoler ved Holstebro. Senere endte han som pædagogmedhjælper i en SFO i Odense, hvor interessen for idræt voksede. Kim indskrev sig på idrætsstudiet på Syddansk Universitet, og i sin sommerferie arbejdede han på golfbanerne i Vejle Golf Club.

I starten så Kim ikke arbejdet på golfbanen som andet end det. Han stod op om morgenen. Udførte de opgaver, der skulle udføres. Og kom igen dagen efter. Men golfbanen trak alligevel i ham og drev ham længere væk fra studierne i Odense.

"Jeg var indskrevet i nogle år efter, hvor jeg tog nogle eksaminer. Hver fredag formiddag fik jeg lov til at gå til forelæsninger i Odense, og så arbejdede jeg på golfbanen de andre dage," siger Kim Johnsen.

### Inspiration fra udlandet

Når Kim Johnsen reflekterer over, hvordan interessen for greenkeeping opstod, tænker han på den daværende chefgreenkeeper i Vejle Golf Club. Han kom fra udlandet og var meget engageret. Det inspirerede Kim. Men kærligheden til græs og golf er ikke helt fremmed. Kims far var nemlig også greenkeeper.

Så i julen 2002 tog Kim Johnsen orlov fra idrætsstudiet for at arbejde fuldtid på golfbanen. Han ville se, hvad det kunne føre til. For han måtte nok erkende, at idrætsstudiet var mere en fritidsinteresse snarere end en karrierevej. Og tiden gik. For Kim har været i greenkeeperfaget i næsten 20 år.

**" Det, at jeg kan gå udenfor og ikke være stavnsbundet til et kontor hele dagen. Det sætter jeg enormt meget pris på.**

### Det er fedt at arbejde udenfor

I dag arbejder den 46-årige chefgreenkeeper for det meste udenfor. En kvalitet, som han – før han blev greenkeeper – tog lidt for givet.



"Det, at jeg kan gå udenfor og ikke være stavnsbundet til et kontor hele dagen. Det sætter jeg enormt meget pris på," siger Kim Johnsen og fortæller, at det er friheden og muligheden for at være udenfor, som han glæder sig til at stå op til hver dag. Lige bortset fra dage med regnvejr.

**" Det er ikke bare det at slå græsplænen på den lokale golfbane. Der er faktisk nogle specifikke performancekrav til banen og dens elementer.**

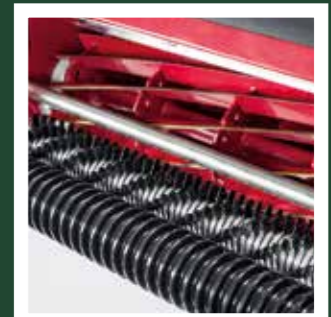
### Greenkeepere klipper ikke kun græs

Efter knap 13 år som chefgreenkeeper kan Kim Johnsen mærke, at kravene og forventningerne til greenkeeperjobbet har ændret sig over tid. Han skal ikke kun klippe græs og pleje banerne. Han skal også sørge for at opdatere Facebook om klubbens tiltag og sende informationsbreve ud til klubbens medlemmer. Og der stilles større krav til at holde anlægget åbent hele året.

Men det Kim brænder for er at optimere de specifikke krav til baneplejeren.

"Det er ikke bare det at slå græsplænen på den lokale golfbane. Der er faktisk nogle specifikke performancekrav til banen og dens elementer," afslutter Kim Johnsen. 🏌️

# BARONESS KNIVSKARP JAPANSK KVALITET



SE MERE PÅ  
LINDHOLM-  
MASKINER.DK



- Markedets stærkeste underknive og cylindre
- Japansk kvalitetsstål sikrer knivskarp klip hver gang
- Afmontering af klippeled uden værktøj
- Nem indstilling af klippehøjde
- Mulighed for groomer og børster
- 3 års fabriksgaranti

### LINDHOLM MASKINER A/S

Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg  
Tlf. +45 7244 1112  
www.lindholmmaskiner.dk

**Lindholm** *VI STIKKER  
DYBERE*  
Maskiner a/s



## HVOR KOM DE FRA?

Mange veje fører til greenkeeperjobbet. Nogle tager den lige vej – andre genvejen. Og så er der dem, der tager omvejen. I denne artikelserie taler vi med en række greenkeepere, som har prøvet flere jobs og uddannelser, før de faldt for greenkeeperfaget.

TEKST: CECILIE AGNER  
FOTO: PRIVAT

# DGA Masters 2021

## – her er banerne

Til årets DGA Masters er Greve Golfklub, Himmelbjerget Golf Club og Dronninglund Golfklub værter for en spændende turnering. Vi har skabt et overblik over, hvad banerne har at byde på.

TEKST & FOTO: GREVE GOLFKLUB, HIMMELBJERG GOLF CLUB & DRONNINGLUND GOLFKLUB

**DATO:** 6. OKTOBER

### GREVE GOLFKLUB

Golfbanen er anlagt i år 2005 af Hawtree Ltd. Arkitekten har formålet at skabe en rigtig god Inland links golfbane, der er karakteriseret ved store greens med runoff-områder og svære greenbunkers. De brede fairways og de store greenområder skaber mulighed for gode scores – hvis man kan undgå roughen, de mange drilske søer og de 63 velplacerede bunkers. Som oftest, når man spiller en links bane, er vinden i spil. Det er den også i Greve, og vinden har ofte indflydelse på, hvor svært banen spilles. Det er en 18-hullers bane på 62 hektar, der er anlagt med rødsvingel. Greens er det meste af året faste i overfladen og giver udfordringer for alle handicapgrupper. Banen er åben året rundt, og der bliver spillet omkring 50.000 runder om året. Det stiller selvklart høje krav til baneplejen samt greenkeepernes arbejde og planlægning.



Greenkeeperteamet består af (fra venstre) Siwon, Pernille, Peer, Søren, Jonas og Ken.

**DATO:** 12. OKTOBER

### HIMMELBJERG GOLF CLUB

Himmelbjerg Golf Club er en 18 hullers park-/skovbane. Den er beliggende i kuperet terræn og ikke langt fra selve Himmelbjerget. Banen byder på smalle fairways, omkranset af grantræer og stiller store krav til baneplejen. Den har også en 9 hullers Pay and Play bane, som er kendt for Danmarks højeste beliggende teested, som man for 20 år siden kunne se Himmelbjerget fra.

Klubben har i år 20 års jubilæum og er ved at være en halv stor golf klub med over 1000 medlemmer. Det er en bane, der primært består af sandjord, så det betyder, at den dræner godt og ikke bliver fedtet i overfladen og har dermed gode forudsætninger for at klare spillet om vinteren. Banen er derfor åben for spil, når der ikke er frost eller sne. Der er rigtig mange medlemmer i klubben. I 2018 fik medlemmerne i klubben den gode idé at opføre en tro kopi af himmelbjerg tårnet, dog i mindre målestok.

Banen passes til dagligt af chefgreenkeeper René Juel, 1. mand Dennis Villadsen samt Jan, Liv, Karsten, John og Uffe.



**DATO:** 14. OKTOBER

### **DRONNINGLUND GOLFklub**

Den smukke natur i området danner en naturlig og smuk ramme for golfspillet i Dronninglund Golfklub.

Banen byder på 18 meget spændende huller, der stiller store krav til alle spillere såvel begyndere som rutinerede. Der er kuperede fairways og greens, 24 bunkere og fem store søer i spil. 12 af de 18 huller har dogleg til at give ekstra udfordring, så det kræver, at man lægger sin bold ud det rigtige sted for at få et godt slag fremad. Fairways er omkranset mange steder af skov og smuk natur.

Banen tilbyder også en 9-hullers par 3-bane, driving range/udslagsbane, putting green og indspilsområde og klubhus. Chefgreenkeeper er Brian Møller.

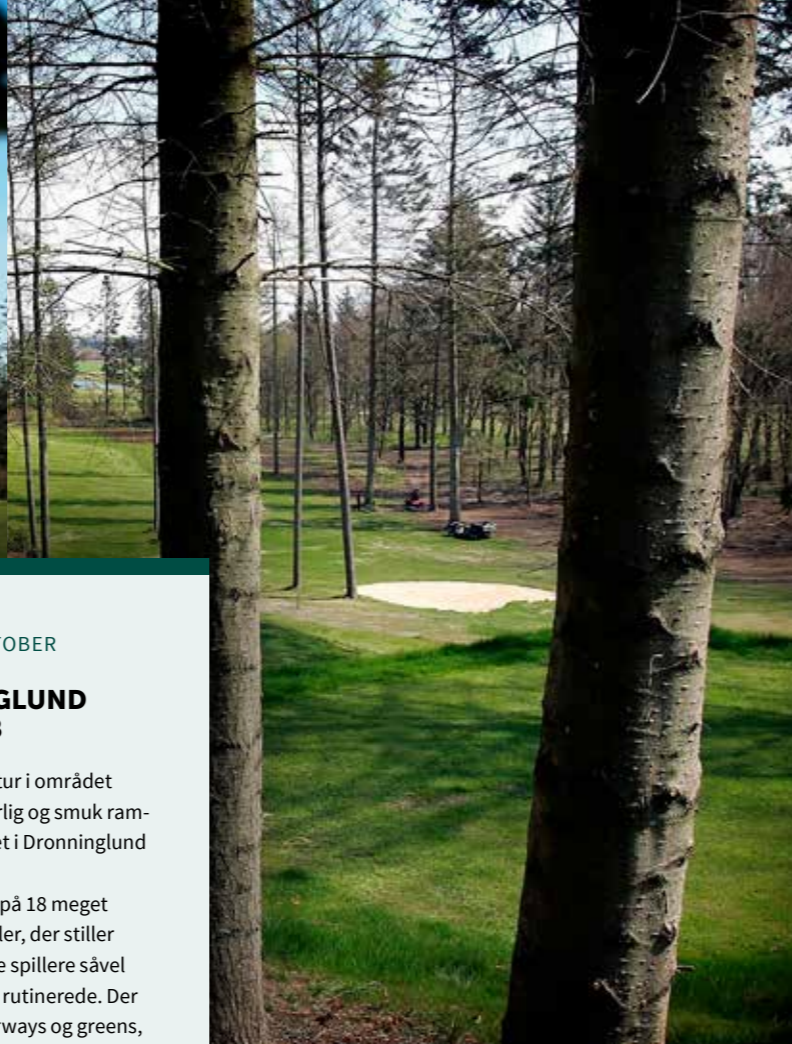


FOTO: JENS MORTEN

## **DM FOR GREENKEEPERE I DANMARKS 2. ÆLDSTE GOLFklub**

**I år skal greenkeeperne dyste på Aalborgs smukke parkbane, der stiller store krav til vedligehold.**

Aalborg Golf Klubs anlæg består af 80 hektar natur og råder over 27 huller fordelt på 3 sløjfer. Banen henvender sig til de fleste handicap. Banen kan dog sættes svært op med sine godt beskyttede greens samt de mange bunkers og våde hazarder, som er i spil på flere huller.

Banen karakteriseres som en parkbane. Dens indbydende greens og kortklippede surroundings sender tankerne udenlands til nogle af Europas flotteste parkbaner.

Men samtidig byder den både på åbent landskab med vind, høje opstammede skovfyr og næsten 100 år gamle rododendronbuske. Disse pakker smukt greenen ind på Par 3 Teejays 8 også kaldet "rododendron hullet".

En bane som denne kræver meget vedligehold. Klubben er Danmarks anden

ældste golfklub og vil gerne identificere sig som et af flagskibene blandt de danske golfbaner. Derfor er der store krav til greenkeeperne, som hver dag forsøger at lave topkvalitet til klubbens medlemmer og gæster. Klubben har omkring 1800 medlemmer, og der er derfor et stort slid på banen, hvilket stiller yderligere høje krav til banens vedligehold.

#### **Klubbens greenkeeperstab i 2021**

- Chefgreenkeeper – Jesper Brandt
- Mekanikker og Værksteds ansvarlig – Torben Pedersen
- Greenkeeper og Gødningsansvarlig – Lars Nielsen
- Greenkeeper og Anlægsgartner – Kit Kristiansen
- Greenkeeper Assistent – Anne Kristensen
- Banemedhjælper – Paulius Andriuskevicius
- Banemedhjælper – Mads Espensen
- Greenkeeper Elev – Steffen Ottesen
- Sommerferie afløser – Mathias Altenburg

Teamet er bygget op fra bunden og startende med kun 1 mand og en profil af gangen. Missionen er at have de stærkeste profiler på de mest krævende poster på anlægget. Dette gør, at man kan stræbe efter at få alle områder og sektioner af banen helt i top. Og samtidig skabe nogle specialister inden for områderne. ▀



i PER MØLGAARD LEMMING

## Nu har Per aftjent sin værnepligt

Efter mange gode år i bestyrelsen takker Per Lemming nu af. Eller i virkeligheden ikke helt. For han overtager sekretariatet fra Vibeke og forlænger navlestrengen lidt endnu.

TEKST: KRISTINE BUSKE | FOTO: PRIVAT

Da Per Mølgaard Lemming for 14 år siden valgte at træde ind i DGA's bestyrelse, var det med et klart ønske om at gøre en forskel. Sådan har de fleste det nok, når de bliver valgt ind i en bestyrelse, men for Per ligger det dybt i hans DNA, at han har et stærkt behov for at bidrage til omverdenen. Han kan ikke bare sidde på sidelinjen og synes og mene. Han er nødt til at agere. Den daværende chefgreenkeeper i Sydsjællands Golfklub Mogenstrup havde et helt kartotek af idéer med ind i bestyrelsen. Og en stor del af dem blev også til virkelighed. DGA Masters, DM for greenkeepere (den tidligere Gule Ærter Matches) og undervisningsugen DGA Ugen, som han fik

søsat sammen med Jeppe fra Silkeborg Ry Golfklub er bare nogle af dem.

"DGA Ugen er det største aktiv med 150 greenkeepere. Jeg er stolt af at have været med fra start," siger Per.

### Vil sidde forrest i klasseværelset

Rejsefonden, Miljøprisen, Miljøfonden er er også nogle af de mange initiativer, som Per har været med til at sætte i verden. Sidstnævnte er han særligt stolt af.

"I dag har vi fået en fornuftig indgang til DGU og miljøministeriet og skabt indflydelse den vej rundt via pesticidudvalget. Det er kommet til gavn for mange golfklubber, og i dag oplever vi, at DGA

bliver spurgt i stedet for, at der bliver taget beslutninger hen over hovedet på os."

Sideløbende har Per været involveret i en lang række greenkeeperrelevante forskningsprojekter, og gennem mange år har haft en forsøgsgrøn, som var støttet af STERF i Sydsjællands Golfklub Mogenstrup. Her nævner han især et projekt om stærene på golfbanen.

**"** Min moster i Sverige sagde altid, at man kun må lægge sig til at sove, hvis man har lært noget nyt.

"Jeg kom til at snakke med Dansk Ornitologisk Forening om, at stærene er i tilbagegang. Det gav os ideen til at lave et forsøg, hvor vi gjorde golfbanen attraktiv for stærene, og de samtidig løste vores udfordringer med stankelben helt uden sprøjtemidler," fortæller Per.

For ham har hans deltagelse i forskningsprojektet i stor grad handlet om at give brugbar viden videre til sine kollegaer. Men det handler lige så meget om hele tiden selv at lære.

"Min moster i Sverige sagde altid, at man kun må lægge sig til at sove, hvis man har lært noget nyt. Det har jeg levet efter siden. Og hvis du vil lære noget, er du nødt til at sidde på første række i klassen. Det er det, jeg altid gør."

### Store ambitioner på naturens vegne

Hvis du kender Per bare lidt, så ved du nok også, at særligt miljø og klima er hans hjertebarn. Mange af de forskningsprojekter, han bidrager til, har fokus på ansvar for vores omgivelser, og han også som frivillig bidrager til Næstved Kommunes Natur- og Miljøudvalg, hvor han forsø-

ger at få indført flere gode initiativer. For eksempel har han foreslået at udskifte trådhegnene på landevejene med kvashegn, så de i stedet for at være fælder for naturens dyr bliver til levesteder for små dyr og insekter. Et andet forslag er at få lokale kunstnere til at udvikle kunst i naturmaterialer, som kan fungere som levesteder for fugle og insekter. Formålet er at gøre borgerne mere opmærksomme på vigtigheden af at passe på naturen samtidig med, at de får smukke attraktioner i byens naturområde.

De mange ideer og naturvenlige ambitioner har ført til, at Per to gange har været indstillet til DGU's miljøpris og en enkelt gang til Næstved Kommunes miljøpris.

Han har i mere end 10 år arbejdet sammen med jobcenteret i Næstved kommune om at hjælpe borgere tilbage på arbejdsmarkedet. Det er lykket i rigtig mange tilfælde, og han har i den forbindelse været indstillet til Næstved Kommunes socialpris 2 gange. I 2017 og igen i 2019.

"Vi skal huske, at vi skal aflevere noget, der er bedre end det, vi modtog. Ingen kan løse alt, men alle kan løse lidt," siger Per.

### Engagementet fortsætter

Privat bruger Per mange timer på jernhesten. I 2020 erhvervede han sig en elcykel, som han har tilbagelagt 6.000 kilometer på i løbet af et år, da han skulle genoptræne efter to nye knæ. Han bor i Mogenstrup sammen med Sonja, som han har været sammen med i 30 år. De har to voksne drenge og fem børnebørn, og de nyder at tage på camping, som er deres fristed.

Selvom Per er afklaret med at forlade bestyrelsen, kan han ikke slippe foreningen helt endnu.

"Det er ligesom mit tredje barn," siger han.

Han fortsætter som sekretær og overtager sekretariatet fra Vibeke. Dog overlader han regnskabet til en mere professionel partner, så han kan koncentrere sig om det, han er er bedst til.

"Jeg har det rigtig godt med, at jeg kan fortsætte i sekretariatet og på den måde stadig har kontakt til branchen. Jeg er 66 år, min oldefar fortsatte med at køre turistbus til Østerg, til han var 77. Så jeg har mange år endnu at give af," griner Per. ▶



Miljøvenlig  
gødning

## GØDNING TIL DEN GRØNNE SEKTOR

ProGræs leverer gødning og andre kvalitetsprodukter til golfbaner, anlægsgartnerne, kommuner og idrætsanlæg.

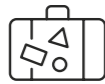
Indehaver, Niels-Peter Jensen, har 30 års erfaring indenfor den grønne sektor og har indgående viden om bl.a. græs, jord, vanding og næring.

### Vi tilbyder:

- Græs- og blomsterfrø
- Gødning og plejeprodukter
- Maskiner og beskæringsværktøj
- Planter, buske og træer
- Græsmaling
- Vandingsække, opbinding m.m.

ProGræs

Hastrupvej 10B, 4621 Gadstrup • Tlf. 46 19 00 66 • pro-graes.dk • post@pro-graes.dk  
Ring direkte til os: Niels-Peter tlf. 24 27 17 87 • Christen tlf. 93 39 46 66



Greenkeeperelev på Marielyst Golfklub, Martin Jørgensen, krydrer sin uddannelse med 2 ophold i udlandet dette efterår og denne vinter. Første stop er et ophold på 4 uger i Frankrig på Les Bordes Golf Club, og senere på vinteren tager Martin til New Zealand i 2 måneder for at arbejde i klubben Tara Iti. Det er en drøm, der går i opfyldelse for mig, fortæller Martin.



**i** MARTIN JØRGENSEN

# Rejsende i græstæpper

**På Roskilde Tekniske Skoles greenkeeperuddannelse griber eleverne muligheden for at komme ud og rejse under uddannelse.**

TEKST & FOTO: MORTEN JACOBSEN, PR-MEDARBEJDER PÅ ROSKILDE TEKNISKE SKOLE

"Det har været et mål for mig at kunne komme ud og rejse med mit fag, og jeg glæder mig helt vildt til, at jeg skal afsted". Sådan siger Martin Jørgensen, som lige nu er ved at planlægge to ophold i udlandet til eksklusive golfbaner. I efteråret står den på 4 ugers baguette og trøfler, når han sætter sine fødder på de franske græstæpper i Les Bordes Golf Club. I vinterperioden skal han til New Zealand, hvor han i 2 måneder er udstationeret i klubben Tara Iti.

"Det er en drøm, der går i opfyldelse for mig. Jeg holder af alle aspekter ved faget og spiller også selv golf. Det bliver en kæmpe faglig oplevelse", siger Martin.

## Opbakning fra lærepladsen

Martin har læreplads i Marielyst Golf Klub, Danmarks sydligste klub. Her er der stor opbakning til elevens drømme om at komme afsted under uddannelse:

"Vi bakker op, fordi det er en stor mulighed for Martin. Han vil opleve en personlig

udvikling, og samtidig håber vi selvfølgelig på, at han kommer hjem med en masse input. Det er sundt at se, hvordan man gør tingene andre steder, og at tingene kan gøres på nogle helt andre måder, end vi er vant til her i Danmark", siger Camilla B. Lundqvist, sekretariatsleder i Marielyst Golf Klub.

Klubben har bl.a. hjulpet Martin med at finde og søge legater til turen. Den eneste præmie klubben har for Martins rejse-drømme er, at han tager afsted uden for højsæsonen.

## Kæmpe cadeau til klubben

På Roskilde Tekniske Skole glæder uddannelsesleder, Claus Egede Cornelius, sig over, at Marielyst Golf Klub bakker op om Martins udstationering.

"Martins rejseplaner strækker sig sammenlagt over knapt tre måneder. Det er så flot, at en klub med relativt få ansatte viser overskud og siger god for Martins tur", fortæller han.

## Turene udvikler eleverne

Martin er langt fra den eneste elev, der har benyttet sig af muligheden for at opleve faget i udlandet. Yon Yoeun er også greenkeeperelev på skolen og har været 4 uger i Skotland under EU's uddannelsesprogram Erasmus+.

"Jeg har været i Skotland i fire uger, hvor jeg var en del af teamet i en golfklub.

Jeg fik set nogle andre måder at udføre arbejdet på i nogle helt andre omgivelser. Det var en kæmpe oplevelse, og det har udviklet mig meget, både fagligt og personligt", fortæller Yon, og tilføjer:

"Det var den fedeste oplevelse, og til andre elever siger jeg: Spring ud i det".

**" Målet med internationalisering på Roskilde Tekniske Skole er at øge viden om og forståelsen for internationale forhold og aspekter.**

## Det internationale i fokus

Roskilde Tekniske Skole har prioriteret indsatsen på det internationale område på alle skolens uddannelser.

"Målet med internationalisering på Roskilde Tekniske Skole er at øge viden om og forståelsen for internationale forhold og aspekter. Vi tror på, at det styrker elevernes kompetencer i en globaliseret verden.

Et arbejdsfællesskab i et andet land giver langt mere såvel social som faglig indsigt end en ferierejse. Disse indsigter tager eleverne med hjem og deler med de andre elever og undervisere. Det er med til at berige vores undervisning", siger vice-direktør Connie U. Krukow. 🇩🇰

# GOLF SPRINKLER

702/752

2021  
**NYHED**



## 75% hurtigere dyseskift

Blot ved brug af en enkelt skrue-trækker kan du hurtigt skifte dyser ude på banen, uden at afmontere indmaden.

## Én stator til alle dyser

Ved dyseskift tilpasser den selvjusterende stator automatisk flowet for at styre rotationshastigheden og optimere ydeevnen.

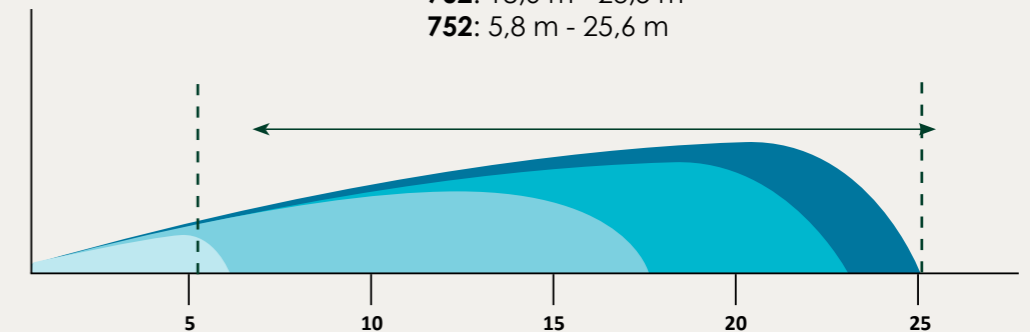
## Nem justering af sektor

Rapid-Adjust gør det muligt at justere på sektoren bare ved at dreje på en enkelt skrue, mens MemoryArc hurtigt lader dig skifte mellem sektor- og cirkelvanding.

## Mest alsidige kastelængde i én sprinkler

Med sine store intervaller i kastelængden, dækker Rain Bird 750/752 ethvert område af golfbanen med maksimal effektivitet.

702: 18,0 m - 23,5 m  
752: 5,8 m - 25,6 m



# Inspiration til grøn omstilling i golfsporten

Tre golfklubber inddraget i EU-projekt om grøn omstilling

Sidste år blev golfklubberne Hjortespring, Hedeland samt Hørsholm Golf og Dansk Golf Union involveret i et EU-finansieret projekt, der kaldes Bæredygtig Bundlinje 2.0, der har til formål at styrke den grønne omstilling i hovedstadsområdet. Fælles for projektet er, at de respektive kommuner også er involveret, og at det er omkostningsfrit for golfklubberne at deltage, mod at de registrerer de timer de anvender.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION | FOTO: ADOBE STOCK

Fra Dansk Golf Unions synspunkt er håbet selvfølgelig, at al den viden, der bliver genereret i projektet, foruden at komme de involverede klubber til gavn, også kan give en masse inspiration til andre golfklubber, som går med tanker om at sætte fart på den grønne omstilling.

## Golfsporten vælger selv sit grønne fokus

Projektet Bæredygtig Bundlinje 2.0 har ikke fra starten fastsat nogle bestemte indsatsområder, da dette planlægges i samarbejde med den enkelte golfklub, så det giver bedst mulig mening.

De tre involverede golfklubber startede derfor med nogle indledende drøftelser om, hvor udfordringerne hos dem var størst i relation til den grønne omstilling, og hvor de så nogle spændende forbedringspotentialer. Efter drøftelser blev der valgt følgende fokusområder:

### HEDELAND

- Kompostering af græsafklip, evt. til brug i biogasanlæg til opvarmning af klubhus og greenkeepergård

### HJORTESPRING

- Håndtering og sortering af affald på golfbanen i flere fraktioner, så de kan imødekomme fremtidige krav om endnu større kildesortering

### HØRSHOLM

- En mulig elektrificering af maskinparken hos greenkeeperne
- Muligheder for opsætning af lade-standere til elbiler
- Gradvis udfasning af scorekortet i den printede version og fremtidig brug af elektroniske scorekort

Efter golfklubbernes valg af fokusområder blev der så udvalgt enten konsulentfirmaer eller studerende til at se nærmere på projektemnet og komme med forslag til konkrete tiltag. Endvidere fik alle klubberne et gratis energitjek af deres faciliteter med input til mulige forbedringer.

## Resultaterne er frit tilgængelige til inspiration

De første rapporter om de valgte emner er netop nu ved at blive færdiggjort, og viser det sig, at de involverede golfklubber gerne vil gå videre med at investere i nogle af de fremkomne idéer, og så findes der i projektet også mulighed for at opnå støtte til den praktiske gennemførelse.

Desuden kan der i flere tilfælde findes alternative støttemuligheder, som andre golfklubber også kan benytte sig af, eksempelvis bygningspuljen til forskellige former for energirenovering eller lign.

” Hvis man som golfklub ønsker nærmere indsigt i de forskellige konsulentrapporter og studieopgaver, så tag endelig kontakt til Dansk Golf Unions baneområde.

## Nye emner undersøges

I den kommende periode vil der blive sat fokus på biodiversitet, og de tre golfklubber vil få besøg af landskabsarkitekter, der vil komme med konkrete bud på, hvordan



de kan øge biodiversiteten eksempelvis omkring klubhuset eller ude på banen.

Endvidere vil det blive undersøgt nærmere om mulighederne for biogasanlæg, kompostering og muligvis afbrænding af roughen.

Desuden er der overvejelser omkring, hvordan golfsporten bedst muligt kan få

fortalt de mange gode historier om de grønne tiltag i golfsporten.

Hvis man som golfklub ønsker nærmere indsigt i de forskellige konsulentrapporter og studieopgaver, så tag endelig kontakt til Dansk Golf Unions baneområde. På den måde kan hele golfsporten få gavn af de tre golfklubbers indsats. ▶

## Krybhvene med høj sygdomsresistens - specielt mod dollar spot

**DLF**  
SEEDS & SCIENCE

## Flagstick:

- Topscorer på Scanturf
- Fantastisk dollar spot resistens
- Helt ideel til greens
- Velegnet i blandinger

Kontakt din konsulent for mere information:  
Per Knudsen · Mobil 4011 9505

Følg os på facebook og bliv opdateret på professionel pleje af golfbaner.  
Søg efter: DLF plænegræs

# Best Practice Tokimbladet ukrudt på fairway

Hvilke udfordringer er der med ukrudt på fairway, og hvordan takles det bedst muligt?

TEKST: BENTE MORTENSEN, HORTONOM, GREENPROJECT  
FOTO: BENTE MORTENSEN & KARIN NORMANN

Når græsset slides bort på fairway, er det nemt for tokimbladet ukrudt at etablere sig



Det var nogle af spørgsmålene i undersøgelsen: "Best Practice (IPM) – Forebyggelse og bekæmpelse af skadevoldere på golfbaner i Danmark", som i 2020 blev udarbejdet af Karin Normann og Bente Mortensen og finansieret af Miljøstyrelsen.

Formålet var systematisk at kortlægge og fokusere på erfaringer fra greenkeepere på danske golfbaner til at finde frem til de bedste måder at undgå og bekæmpe tokimbladet ukrudt på fairways.

6 greenkeepere fra forskellige golfbaner i Danmark blev interviewet om den daglige praksis for pleje af fairways. Alle greenkeepere, som deltog i undersøgelsen, har været greenkeepere på deres golfbaner i mindst 10 år. Deres erfaringer er derfor baseret på iagttagelser og erfaringer gennem en længere årrække, og de har haft god mulighed for at følge udviklingen af de forskellige tiltag, som er gjort gennem tiderne.

## Hvor på banen er der størst udfordringer med ukrudt?

Udfordringerne på fairways skyldes ikke overraskende især klima, jordbundsforhold, slid og indflyvning af frø. Alle green-

keepere er enige om, at hvor der er mest slid, er de største udfordringer. Der er imidlertid stor forskel på, hvor stor udfordringen er med ukrudt på de forskellige golfbaner.

Asserbo, Hjortespring og Korsør golfklubber svarer, at ukrudt på fairway ikke er noget stort problem. De har heller aldrig hørt klager fra spillerne over mængden af ukrudt.

**Et acceptabelt niveau handler ikke kun om opgørelse af ukrudtets konkrete omfang, men også om, hvorvidt spillerne er tilfredse eller ej...**

Smørum, Haderslev og Viborg golfklubber har primært udfordringer med bellis, når den blomstrer, fordi spillerne ikke kan finde boldene samt med mælkebøtte og enårigt rapgræs, se tabel 1.

På flere af golfbanerne døde græsset (især rødsvingel) på store områder af fairways i sommeren 2018, hvilket har

tilskyndet ukrudtets udbredelse. Den våde vinter 2019 medførte, at Haderslev GK var lukket i 2 måneder pga. regn, hvilket har svækket græsset og givet bedre mulighed for ukrudt.

I Viborg GK er der primært udfordringer på den gamle bane, som ligger på svær lerjord, hvilket giver gode konkurrencebetingelser for bellis". I Smørum GK er der rigtig meget spil hele året rundt, hvilket giver stor slitage og problemer med enårigt rapgræs.

Mængden af ukrudt i roughen har også betydning for, hvor meget frøukrudt, der kan sprede sig fra disse arealer. I Asserbo og Smørum golfklub sætter greenkeeperne fårene ind i roughen. De tager næsten rub og stub og forhindrer indflyvning af frø fra mælkebøtter, da blomsterne bliver bidt af helt nede ved jorden.

## Hvad er et acceptabelt niveau af ukrudt (skadetærskel)

De fleste greenkeepere kommer på banen hver dag og foretager løbende visuelle vurderinger af ukrudt på fairway. Der er ingen, der noterer det ned eller har behov for skadetærskel eller

TABEL 1: HVILKE TYPER UKRUDT ER DER PROBLEMER MED?

	TOKIMBLADET	KLØVER	BELLIS	MÆLKEBØTTE	VEJBRED	ENÅRIGT RAPGRÆS
ASSERBO GK	×					
HADERSLEV GK			×	×	(×)	
HJORTESPRING GK	×	×				
KORSØR GK			×			
SMØRUM GK						×
VIBORG GK			×	(×)		

TALLENE I PARENTES BETYDER, AT DETTE UKRUDT ER DER KUN I MINDRE GRAD PROBLEMER MED.

TABEL 2: PESTICIDER, GØDNING, TOPDRESSING SAMT EFTERSÅNING \*RPR ER RAJGRÆS MED UDLØBERE.

	PESTICIDER	GØDNING KG N/HA	EFTERSÅNING	TOPDRESSING
ASSERBO GK	PLETSPRØJTNING	40 – 50	-	
HADERSLEV GK	×	10 – 15	-	
HJORTESPRING GK	-	50 – 70	RPR*	2 X 30 TON/HA
KORSØR GK	-	50 – 70	RPR* + RØDSVINGEL OG ALM. HVENE	
SMØRUM GK	×	5 – 8	×	
VIBORG GK	PLETSPRØJTNING	50 → 80	RAJGRÆS OG ALM. HVENE	





Afgræsning af rough med får kan bruges som et forebyggende tiltag mod spredning af tokimbladet ukrudt. Fårene tager næsten rub og stub og forhindrer indflyvning af frø fra mælkebøtter, da blomsterne bliver bidt af helt nede ved jorden.

er grønne, så går det nok”, siger Tonny, Hjortespring GK.

Der er generelt ingen klager fra spillerne om ukrudt og selvom vi ikke har sprøjtet mod ukrudt, i 13 år, så har det jo ikke bredt sig til et uacceptabelt niveau. Nye golfspillere ønsker ikke en klinisk ren græsflade, men vil hellere spille et sted, hvor de sikkert kan tage deres børn med, Niels, Korsør GK.

**Hvordan holdes ukrudtet nede?**

Alle er enige om, at det handler om at fremme mængden af græs, så det klarer sig bedre i konkurrencen mod ukrudtet.

Gødning bliver nævnt som en af de mest effektive parametre til at få et tæt græstæppe på fairway.

yderligere registrering. Hjortespring GK anvender dog jævnligt dronefoto til at følge udviklingen.

Et acceptabelt niveau handler ikke kun om opgørelse af ukrudtets konkrete omfang, men også om hvorvidt spillerne er tilfredse eller ej, svarer flere greenkeepere. Spillerne vil således ikke acceptere en større mængde ukrudt i Haderslev og Smørum GK, mens det forholder sig anderledes i nogle af de andre golfklubber.

I Asserbo, Haderslev og Korsør golfklubber er der ingen klager fra spillerne over ukrudt på fairway. Det er bemærkelsesværdig de samme golfklubber, der ikke anvender pesticider til bekæmpelse af ukrudt på fairway.

”Når fairway er spilbare og spillerne tilfredse - det er et acceptabelt niveau”, Steen Mikael, Asserbo GK. ”Vi har accepteret niveauet af ukrudt på banen, og det har spillerne også. Så længe fairways

TABEL 3: OVERSIGT OVER HVILKE MEKANISKE METODER DER BRUGES PÅ GOLFBANEN.

	VERTIKAL-SKÆRE	KNIV-LUFTE	STRIGLE	VERTI-DRÆNE	TROMLE	BØRSTER PÅ KLIPPER	FÅR I ROUGH
ASSERBO GK	×		×				×
HADERSLEV GK			×	×			
HJORTESPRING GK		×		×		×	
KORSØR GK							
SMØRUM GK							×
VIBORG GK			×		×		

\*NÅR DET ER MULIGT, MEN DET HAR DET IKKE VÆRET DE SIDSTE 5 ÅR.

\*\*HAR VERTIDRÆNET DE SIDSTE 20 ÅR, MEN ER GÅET OVER TIL AT KNIVLUFTE SAMTIDIG MED TOPDRESSING.

Flere greenkeepere svarer, at de i fremtiden vil øge gødningsmængden i forhold til tidligere år. I denne sæson vil Per Knudsen, Viborg GK således øge tilførslen af gødning fra 50 til 80 kg N/ha, ligesom Niels fra Korsør GK efter en lang årrække uden gødningstilførsel er begyndt at bringe gødning ud på fairway.

Hjortespring GK har fokus på sprøjte-gødning, der sammen med grooming vurderes at virke bedst i kampen mod ukrudtet. Steen Mikael, Asserbo GK udbringer 40-50 kg N/ha og anvender NPK landbrugsgødning, der ikke svider bladene.

Herudover anvendes flydende ammoniumsulfat tilsat jern på udvalgte steder, der er særligt slidte. Per Rasmussen fra Smørum GK, mener ikke, at ”forøget input af N er foreneligt med at have en low-input golfbane med rødsvingel, derfor er gødningsniveauet på 5-8 kg N/ha”.

**Eftersåning og topdressing**

Rødsvinglen døde helt på flere baner i den ekstremt varme sommer 2018 og efter-

lod større områder med bar jord bl.a. på fairways i Hjortespring, Haderslev, Korsør og Viborg golfklubber. Der har derfor været større behov for eftersåning end normalt.

I 2018 var hovedbestanden rajgræs, som var i stand til at komme igen af sig selv i Haderslev GK, selvom alt så dødt ud. I Hjortespring og Korsør er der gode erfaringer med eftersåning med rajgræs med udløbere (RPR) enten med eller uden rødsvingel og alm. hvene. I Viborg har biologer kortlagt den naturlige flora på området og fundet alm. hvene i vild bestand, som trives godt her. Derfor har de valgt at efterså med en blanding af rajgræs og alm. hvene.

Nogle af de adspurgte greenkeepere svarer, at de anvender topdressing på fairways, mens andre holder sig fra det, fordi de bliver nødt til at fortsætte de næste 25 år for at undgå lagdeling og dårlig rodvækst.

**Klipning**

De fleste adspurgte klipper græsset på

fairway i 14-16 mm. Hyppigheden er fra 1-3 gange pr. uge alt efter græssets vækst og mængden af gødning, der udbringes. Udover de forskellige mekaniske tiltag peger flere greenkeepere på, at det kan overvejes at klippe græsset i en lavere højde, da det vil stresse de tokimbladede mere end græsset og være med til at holde ukrudtet nede.

**Mekanisk behandling**

4 af de adspurgte greenkeepere anser mekanisk behandling som vigtig i kampen mod tokimbladet ukrudt på fairway. Det er ret forskelligt, hvilke metoder der tages i anvendelse, hvilket ses af tabel 3.

Metoderne anvendes typisk 1-2 gange pr. år alt afhængig af de tilgængelige ressourcer. Der er dog ikke foretaget målinger af, hvor godt de forskellige metoder virker.

Flere greenkeepere svarer, at det kan være svært at nå de forebyggende tiltag med maskiner på fairway i en hverdag med få ansatte og mangel på tid. 🚩

**PRECISION ENGINEERING, INSIDE AND OUT**  
Introducing **TTS-800 Series Golf Rotors**

**MARKEDETS MEST AVANCEREDE VANDINGSLØSNING.** Den kraftige TTS-800 Rotor giver maksimal ensartethed og lang levetid på banen. Golf Rotoren er integreret i et hus med stor flangeåbning hvorfra der er let adgang til alle dele, f.eks. kablesamlinger, dekoder og spole.  
*Ingen* opgravning for vedligeholdelse. Total Top Service betyder at vedligeholdelse er en leg.

**Hunter®**

GOLF IRRIGATION | Built on Innovation

Se mere på [hunterindustries.com/golf](http://hunterindustries.com/golf)

# Forebyggende tiltag mod sneskimmel

Denne artikel opsamler erfaringer fra rapporten om Best practice mod sneskimmel, en spørgeundersøgelse, der blev lavet i foråret 2020 blandt 12 danske golfklubber. Rapporten viser, at golfbanerne gør brug af en række forskellige små og større tiltag, der til sammen er med til at holde sneskimmelen i ave de allerfleste år.

TEKST & FOTO: KARIN NORMANN, HORTONOM

Efteråret er sneskimmeltid. Daglængden bliver kortere, dugmængden øges, temperaturen falder, og græsset er i mindre vigør. Denne cocktail giver gode betingelser for vækst af sneskimmel.

Bekymringen for angreb af sneskimmel hos greenkeeperne er størst i efteråret og tidlig vinter, da skader her kan have store konsekvenser for, hvor godt greens klarer sig igennem vinteren. Når først vi kommer hen i marts måned, kan vi stadig se angreb af svampen, men her er bekymringen omkring angreb langt mindre hos greenkeeperen. Tidspunktet på året er derfor

afgørende for, om greenkeeperen iværksætter en behandling med fungicider. "Jeg accepterer ikke sneskimmel i november måned. Det er noget andet i marts. Her ved jeg, at et angreb ikke kan sætte sig så hårdt, og græsset kommer hurtigt igen. På dette tidspunkt kan jeg lufte eller vertikalskære for at få gang i græsset", fortæller Kristian Munk, Tange Sø Golfklub.

## Arbejdet skal laves i vækstsæson

Når græsset er i god vækst, har det mulighed for at hele sår og skader efter plejen langt hurtigere end, hvis arbejdet udsæt-

tes til sent på efteråret, hvor græssets er i mindre vigør. Det handler derfor om at nå at få lavet de store arbejder på banen i vækstsæsonen. Mads Andersen, Søllerød Golfklub fortæller: "I 2018 fik vi angreb af sneskimmel uge 42. I 2019 fik vi det allerede i uge 39. I uge 39 lavede vi en større renovering, hvor vi dybdeluftede, eftersåede mm. Så jeg tænker, at vi stressede græsset ved renoveringen, så angrebet startede før".

## Det store dilemma

Men hvordan løser man udfordringen med at få lavet de store arbejder i vækstsæsonen, når der hele tiden er spillerne på banen? På Kaj Lykke Golfklub er de om nogen udfordret på at kunne få plads til at lave de store arbejder i vækstsæsonen.

Klubben ligger 20 minutter stik vest for Esbjerg lige nord for Bramming. Det er sommerhusland, og en stor andel af klubbens indtægter kommer fra greenfee-gæster i sommerhalvåret. Det er derfor ikke en mulighed at lukke banen for spil for at lave de store plejeopgaver om sommeren. Løsningen på den udfordring har

Tidlige angreb af sneskimmel i efteråret kan have store konsekvenser for, hvor godt greens klarer sig igennem vinteren. Det er derfor afgørende at undgå de tidlige angreb af svampen. Her angreb på green 5. oktober 2020.

## DGA UGEN

På DGA ugen kan du høre mere om forebyggende tiltag mod sneskimmel. Her fortæller NIBIO om de første resultater fra det store IPM-forskningsprojekt.

Her er det ikke nemt for solens stråler at nå ned til græsset og tørre græssets blade op. Det giver langvarig fugt på græssets blade, som fremmer vækst af sneskimmel. Billedet taget kl. 8 om morgenen. Det er nødvendigt at tynde ud i bevoksningen, så sol og vind nemmere kan komme ind og tørre greenen op.



Sneskimmelenes hvide og vatagtige mycelium ses tydeligt i overgangen mellem dødt og grønt græs.

været at lave provisoriske greens i fairway tæt på greens. På den måde kan greenkeeperne lave de store arbejder og stadig have banen åben for gæster.

## Minimer fugten

Sneskimmel elsker fugt. Flere af de tiltag, som greenkeeperne iværksætter, handler derfor om at minimere mængden af fugt.

Det starter allerede i vækstsæsonen, hvor regelmæssig prikning og topdressing er med til at vedligeholde et porøst vækstlag, som er let gennemtrængeligt for vand og kan dræne og som har et godt luftskifte.

Langt de fleste greenkeepere bruger meget tid på mekanisk afdugning for at få greens til at tørre hurtigere op. På Nordvestjysk Golfklub har de dog skåret ned på mekanisk afdugning, da de ikke synes, de kunne se den store forskel på om de afduggede eller ej. I stedet for kører de dugkontrol ud, når der er meget tung dug.

Når der ikke klippes mere, udbringes dugmidlet for at mindske dugdannelse på græssets blade. Dugkontrollen er med til at tørre overfladen hurtigere op.

## Brug af sand i vinterhalvåret

Et par af de adspurgte greenkeepere har gode erfaringer med dressning med rent sand. "Om vinteren kører vi en let dressning med 5 tons rent sand/ha ca. 1 gang om måneden. Vi måtter og børster ikke sandet ned, men lader det ligge. Jeg

bruger rent sand for at holde overfladen så tør som muligt", fortæller Finn Nielsen, Ledreborg Palace Golfklub.

På Nordvestjysk Golfklub har greenkeeperne succes med en mere hårdhændet behandling, og det endda udenfor vækstsæsonen! Klaus Kapper fortæller: "Første uge af november laver vi en dyb vertikal-skæring 1 cm ned i greens på kryds og tværs. Vi bruger grove knive, der efterlader 2-3 mm riller. Herefter dresser vi godt op med rent sand og børster sandet godt rundt og ned i rillerne. Det er vigtigt, at sandet falder godt til i vækstlaget". Her er greenkeepernes erfaring, at hvis de efterlades for meget løst sand, kan det give for meget svamp.

## Det er nødvendigt med en række forebyggende tiltag for, at vi kan holde sneskimmelen i ave.

### Udbringning af mikronæring

Flere af de adspurgte greenkeepere kører en gødningsblanding med mikronæringsstoffer ud, når de ser begyndende angreb af svampen. Det er typisk en blanding, hvor jernsulfat, mangansulfat og måske lidt kobber indgår, hvis man har plads til det i regnskabet. Ideen med behandlingen er, at man styrker græsset, så det er mere

robust overfor svampeangreb, og på den måde kan udsætte et angreb af sneskimmel eller hæmme et allerede igangværende angreb, så skaderne ikke når at blive så dybe. Behandlingen giver ikke en bekæmpelse a la en kemisk bekæmpelse, og det er derfor noget, der skal gøres løbende igennem efteråret.

Greenkeeperne har mange spørgsmål til virkning og effekt af disse behandlinger, og de efterlyser mere viden om mængder, frekvens og timing af behandlingerne.

### Vær' med i Uge 46

Set gennem mine briller er der ikke ét enkelt magisk touch, der skal til for at holde sneskimmelen under kontrol. Det er nødvendigt med en række forebyggende tiltag for, at vi kan holde sneskimmelen i ave. Det starter allerede i vækstsæsonen. Her skal vi have luftet og dresset, så vi skaber et sund vækstlag, der er med til at opbygge en tæt og sund græsbestand.

I sidste nummer af Greenkeeperen præsenterede NIBIO de første resultater med tromling mod sneskimmel. De foreløbige resultater viser, at tromling også kan have en hæmmende effekt på svampen.


På DGA-ugen i Uge 46 samler vi op på alle disse erfaringer med forebyggelse og bekæmpelse af sneskimmel og går mere i dybden med bl.a. gødningsblandingerne virkning. Så herfra skal min opfordring lyde: Kom og vær' med! 



FOTO: KARIN NORMANN

**HUSK**  
 At du kan finde de opdaterede sortslister online på [www.scanturf.org](http://www.scanturf.org)

# Sorter af rødsvingel og krybende hvene til greens i Norden

Vi er nu halvvejs i SCANGREEN 2019-22. Her præsenteres de foreløbige resultater (2019-20) af helhedsindtryk, sygdomme og vinterskader i sorter af rødsvingel og krybende hvene. I rødsvingel uden udløbere viser kontrolsorten Barlineus og de nye sorter Orionette, Euro Carina og Gima gode helhedsindtryk i de nordiske forsøg. I rødsvingel med korte udløbere er det sorterne Absolom og Barswilcan, som sammen med kontrolsorten Cezanne giver det bedste helhedsindtryk. I krybende hvene viser de to nye sorter Matchplay og 777 Tripleseven også lovende helhedsindtryk med lave angreb af sneskimmel (*Microdochium nivale*).

TEKST: PIA HELTOFT, KARIN JUUL HESSELSØE, BJARNI HANNESSON OG TRYGVE S. AAMLID

Tabel 1 viser en oversigt over de 8 arter og 56 sorter, som indgår i forsøgene, og hvilke firmaer som repræsenterer dem.

Udover de nye sorter indgår der også en del kontrolsorter fra tidligere forsøg. Du finder også de opdaterede sortslister på [www.scanturf.org](http://www.scanturf.org), og vi opfordrer dig til at bruge denne hjemmeside for at få mere detaljeret information. I tabellerne på [www.scanturf.org](http://www.scanturf.org) ligger der resultater om sorter, som har været med lige siden STERFs forsøg med SCANGREEN startede i 2003.

**SCANGREEN (2019-2022) omfatter fire forskellige forsøgssteder i Norden og to i det nordlige USA. Forsøgene er placeret på:**

- 1 Landvik i Norge (sydlig testzone)
- 2 Smørum i Danmark (sydlig testzone)
- 3 Apelsvoll i Norge (nordlig testzone)
- 4 Reykjavik på Island (nordlig testzone)
- 5 University of Massachusetts (USA)
- 6 University of Minnesota (USA)

Forsøgene i Massachusetts og Minnesota finansieres af vores amerikanske kolleger, der betragter SCANGREEN som et internationalt ledende program for sortsafprøvelse i nordlige områder. De amerikanske resultater betragtes kun som et supplement ved vurdering af sorter for Norden, og de tages ikke med ved rangeringen af sorterne på [www.scanturf.org](http://www.scanturf.org), men de nævnes dog i denne artikel.

I 2021 er der etableret et nyt forsøg på Smørum Golfklub i Danmark. Resultater herfra kommer med i sidste halvdel af SCANGREEN (2021-2022).



TABEL 1: SORTER I SCANGREEN 2019-2022. SORTERET EFTER ARTER OG FIRMAREPRÆSENTANT. FED SKRIFT MARKERER, AT DET ER EN KONTROLSORT.

FIRMA \ ART	Krybende hvene (Agrostis stolonifera)	Alm. hvene (Agrostis capillaris)	Hundehvene (Agrostis canina)	Rødsvingel u/ udløbere (F. rubra ssp. commutata)	Rødsvingel, korte udløbere (F. rubra ssp. littoralis)	Engrapgræs (Poa pratensis)	Alm. Rapgræs (Poa trivialis)	Alm. Rajgræs (Lolium perenne)
DLF SEEDS	Macdonald	<b>Jorvik</b>	<b>Villa 1</b>	Firan	DLF-FRT- 4537		<b>Dark Horse</b>	Clementine
	777 Tripleseven			Orionette	DLF-FRT- 4575			
	<b>Independence I</b>			Torona	DLF-FRT- 4582			
				Gima	Sybille			
					Absolom			
					DLF-FRR-6039			
				<b>Cezanne</b>				
BARENBRUG	L-93 XD			Dancing	Barswilcan			
				<b>Musica</b>				
				<b>Barlineus</b>				
DSV			Avalon	EuroCarina	Charlotte	<b>Limousine</b>		
					<b>Finesto</b>			
SCANDINAVIAN SEEDS	Ardent			Källe		Professor		
MOUNTAIN VIEW SEEDS		PPG-AT 104 (Musket)		PPG FRC 113	PPG-FRT 101			
				<b>Radar</b>				
GRAMINOR		<b>Leirin</b>	Nordlys	<b>Lykke</b>				
				<b>Lystig</b>				
				<b>LøRc 0010</b>				
SVENSK JORDELIT	Pure Select							
	<b>Crystal Blue</b>							
	<b>Pure Distinction</b>							
SEMILLAS FITO	Valderrama							
	Tour Pro							
LANDMARK SEEDS	Matchplay							
	<b>Luminary</b>							
ICL / EVERRIS	DC 1	<b>Heritage</b>				<b>Traction</b>		
	<b>Riptide</b>							
PGM	<b>007</b>							
TEMPO VERDE	<b>Penncross</b>							
	<b>Penntrio</b>							
GERMINAL		<b>AberRoyal</b>						



FOTO 1: FORSØGSGREENEN PÅ APELSVOLL DÆKKET MED IS, JANUAR 2020. FOTO: PIA HELTOFT

**Rødsvingel uden udløbere (F. rubra ssp. commutata)**

Af de 14 testede sorter rangerer kontrolsorten Barlineus højest med et gennemsnitligt helhedsindtryk på 5,5 (skala 1-9, 9=bedst) på alle forsøgsstederne (figur 1). Barlineus scorer også højest i både nordlig og sydlig zone i Norden. De to sorter Euro Carina og Orionette følger lige efter i de nordiske forsøg. I de amerikanske forsøg er det sorterne Firan og LøRc0010, som får bedst karakter i helhedsindtryk.

LøRc0010 testes ikke i nordlig zone i denne runde, mens Euro Carina ikke testes i USA. Gima er også en sort, som

rangerer højt i både nordlig og sydlig zone i Norden. Sorten Dancing blev eftersået alle stederne på grund af dårlig fremspiring, så den lå lidt efter de andre. Derfor bør vi ikke konkludere for meget på resultaterne for denne sort nu.

Indtil nu har vi ikke fundet væsentlige forskelle mellem sorterne, når det gælder sygdomme. På Apelsvoll var der mange skader efter en vinter med meget is (foto 1). Sorterne Barlineus, Radar, Gima, Musica og PPG FRC 113 blev ramt hårdest og måtte eftersåes helt eller delvist (foto 2 og 3). På Island var der ikke behov for eftersåning sidste vinter.

FIGUR 1: HELHEDSINDTRYK (1-9, 9 ER BEDST) I RØDSVINGEL UDEN UDLØBERE (ISLAND, APELSVOLL, LANDVIK, MASSACHUSETTS, MINNESOTA) OG SAMLET FOR STEDERNE I NORDEN (ISLAND, APELSVOLL OG LANDVIK) (RØD LINJE) OG FOR ALLE STEDER (GUL LINJE).



19. APRIL



1. MAJ



23. MAJ



3. JUNI

FOTO 2: DRONEFOTOS AF FORSØGET PÅ APELSVOLL PÅ FIRE FORSKELLIGE TIDSPUNKTER FRA MIDT APRIL TIL FØRST I JUNI. KRYBENDE HVENE MÅTTE EFTERSÅES TO GANGE (MAJ OG AUGUST), FØR DEN ETABLEREDE SIG ORDENTLIGT. FOTO: MAXIMILLIAN PIRCHER OG HÅVARD LINDGAARD

**Rødsvingel med korte udløbere (F. rubra ssp. littoralis)**

På de tre forsøgssteder i Norden har Barswilcan indtil nu givet bedst helhedsindtryk, Cezanne og Absolom følger derefter (figur 2 på næste side). I gennemsnit for alle stederne rangerer kontrolsorten Cezanne højest med en gennemsnitlig helhedskarakter på 5,5. Cezanne gav det bedste helhedsindtryk i forrige runde af Scangreen (2015-2018). Charlotte og Sybille er også sorter, som rangerer højt i henholdsvis nordlig (Apelsvoll og Island) og sydlig zone i Norden.

**Krybende hvene (Agrostis stolonifera)**

Krybende hvene blev kun testet på fire lokaliteter i 2019-2020. Alle sorter af krybende hvene på Apelsvoll døde i vinterens løb, og først efter, at vi havde udskiftet vækstjorden, lykkedes det at reetablere krybvehvenen her (se fotos 1-3). Vi tror, dette skyldtes angreb af nematoder.

Af de 17 testede sorter af krybende hvene rangerer Matchplay og 777 Tripleseven højest i helhedsindtryk på de fire forsøgssteder. Ardent er en sort, som klarer sig godt både på Island og på Landvik, men den er ikke så højt rangeret i de amerikanske forsøg. L-93 XD klarer sig godt i forsøget på henholdsvis Landvik og Minnesota, begge steder rangerer den næsthøjest i helhedsindtryk. Pure Distinction klarer sig godt på Landvik og i USA, men den bliver ikke testet i nordlig zone i Norden. I forrige SCANGREEN runde var denne sort dårligst i nordlig zone, men bedst i sydlig zone.

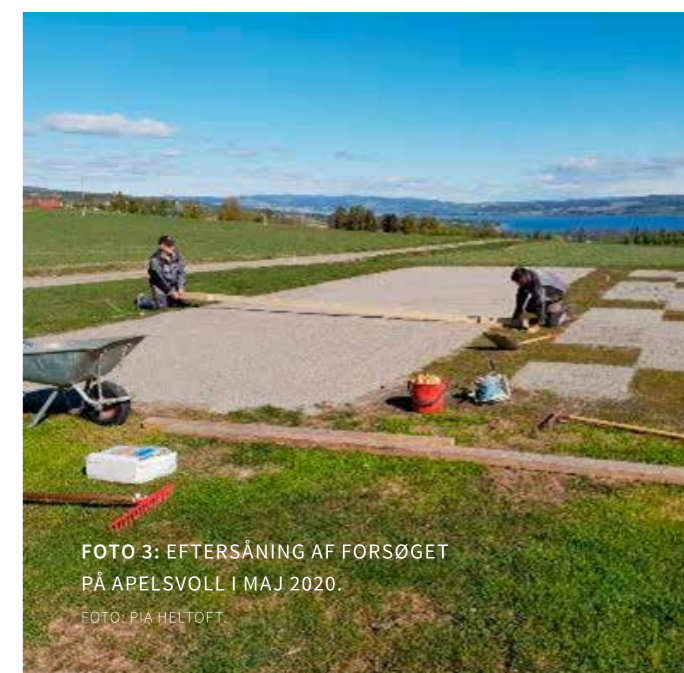
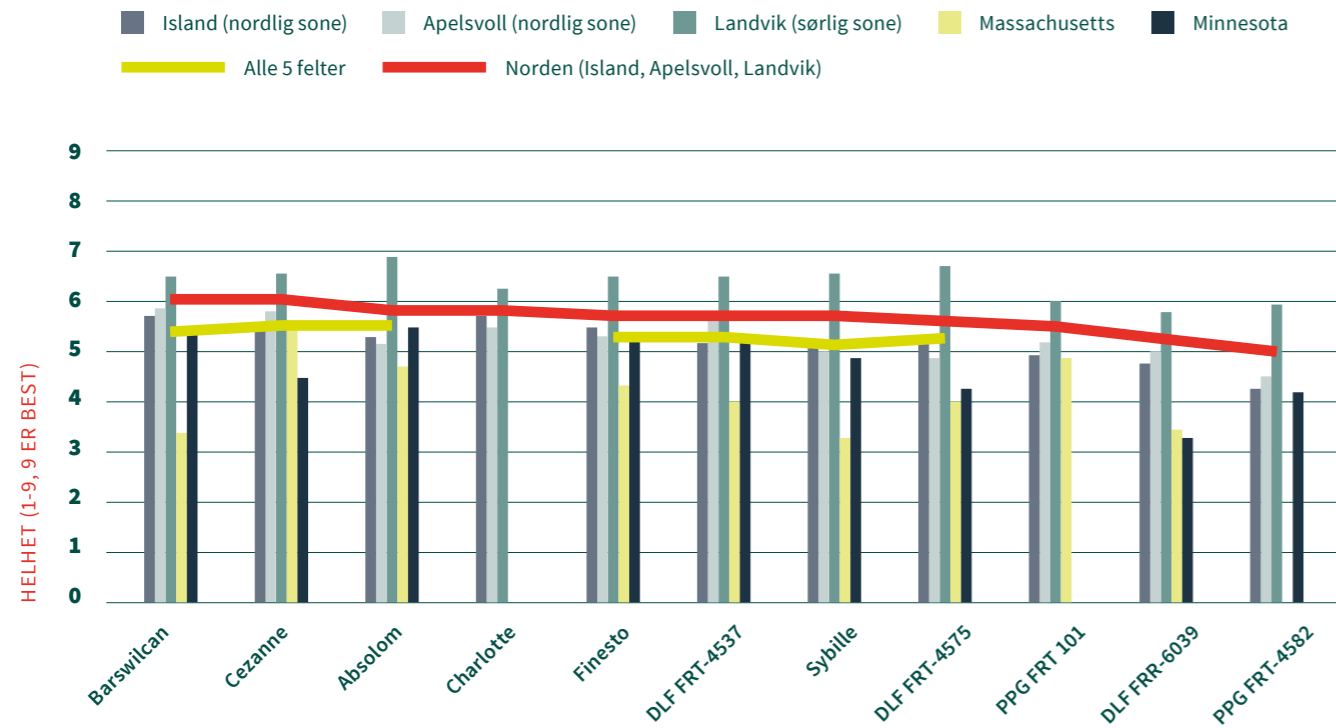
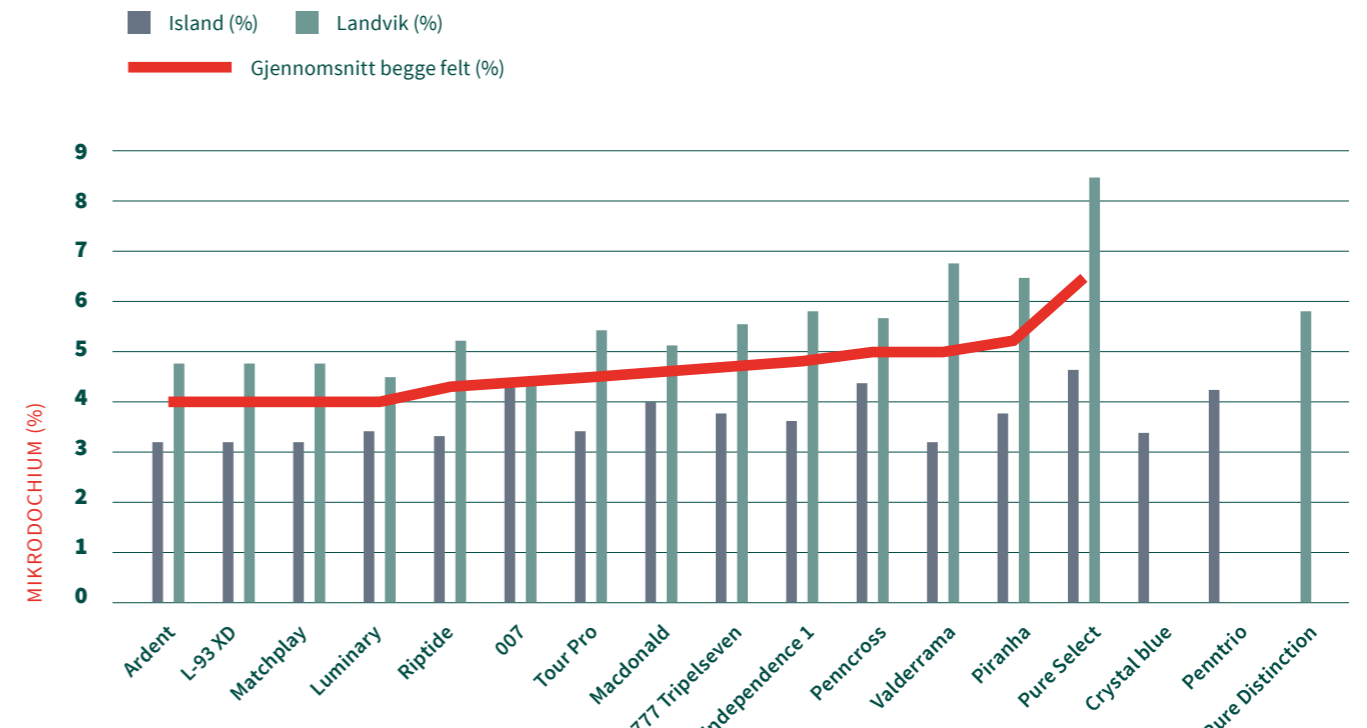


FOTO 3: EFTERSÅNING AF FORSØGET PÅ APELSVOLL I MAJ 2020. FOTO: PIA HELTOFT

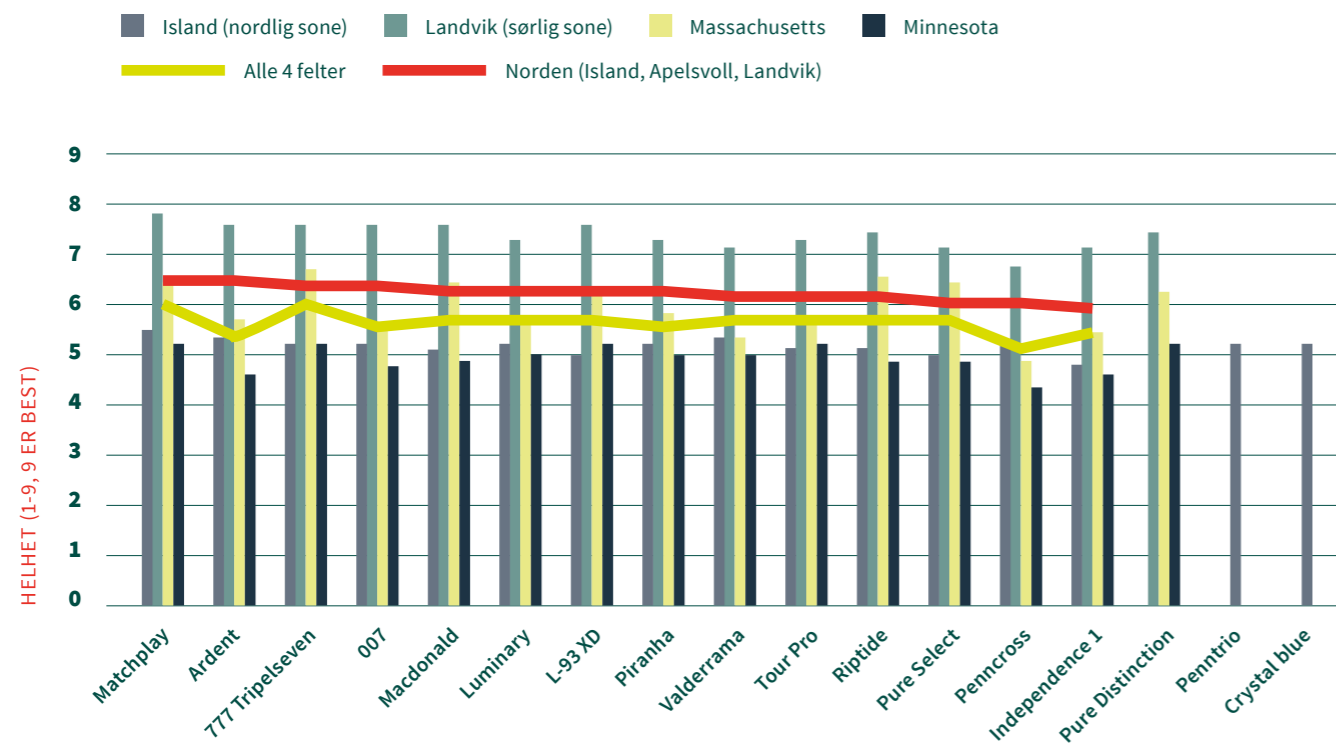
**FIGUR 2: HELHEDSINDTRYK (1-9, 9 ER BEDST) FOR KRYBENDE HVENE (AGROSTIS STOLONIFERA) VIST FOR FIRE STEDER (ISLAND, LANDVIK, MASSACHUSETTS, MINNESOTA), I NORDEN (ISLAND OG LANDVIK) (GRØN LINJE) OG SAMLET FOR ALLE STEDER (BLÅ LINJE).**



**FIGUR 4: HELHEDSINDTRYK (1-9, 9 ER BEDST) FOR KRYBENDE HVENE (AGROSTIS STOLONIFERA) VIST FOR FIRE STEDER (ISLAND, LANDVIK, MASSACHUSETTS, MINNESOTA), I NORDEN (ISLAND OG LANDVIK) (GRØN LINJE) OG SAMLET FOR ALLE STEDER (BLÅ LINJE).**



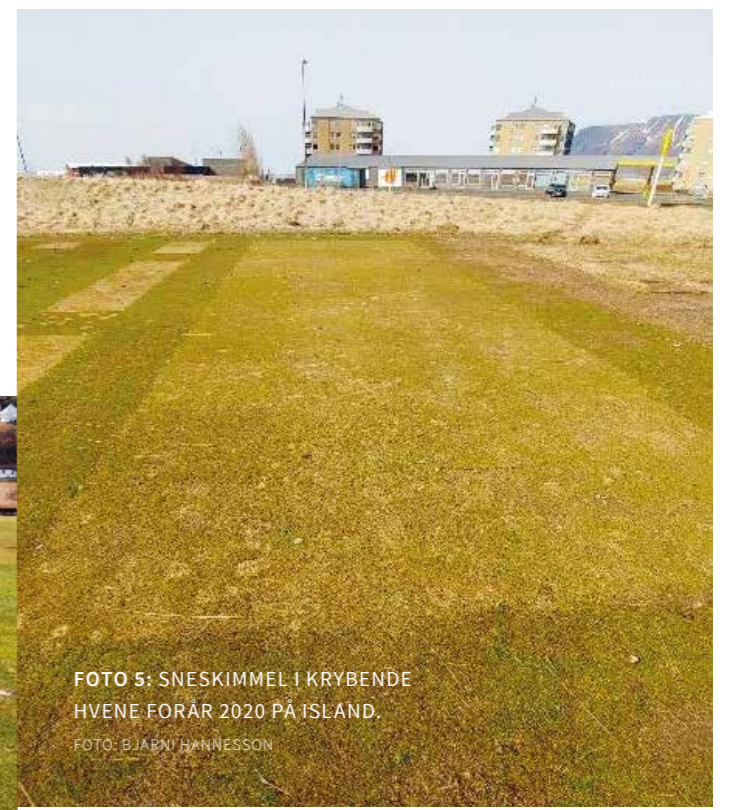
**FIGUR 3: SNESKIMMEL (%) I KRYBEHVENE (AGROSTIS STOLONIFERA) VIST FOR TO STEDER (ISLAND OG LANDVIK) OG I GENNEMSNIT FOR BEGGE STEDER (BRUN LINJE).**



Sneskimmel (*Microdochium nivale*) blev registreret tidligt forår. I gennemsnit på Landvik og Island var der størst angreb i Pure Select (6,5%), Piranha (5,2%) og Valderrama (5,0 %) (figur 4). I forsøget i Minnesota blev der registreret mest sneskimmel i sorterne Penncross, Ardent og Independence 1. Ardent var en af de sorter, som havde mindst sneskimmel i forsøgene på Landvik og Island. I forrige SCANGREEN runde havde Luminary og Pure Distinction mest sneskimmel i forhold til de andre sorter, mens de i denne runde ikke er blandt de mest udsatte sorter. 🚩



**FOTO 4: SNESKIMMEL I KRYBENDE HVENE FORÅR 2020 PÅ LANDVIK.**  
FOTO: KARIN JUUL HESSELSØE



**FOTO 5: SNESKIMMEL I KRYBENDE HVENE FORÅR 2020 PÅ ISLAND.**  
FOTO: BJARNI HANNESSON



**VI GLÆDER OS**  
til at se dig tirsdag den 16.- torsdag den 18. november på Rønnes Hotel, Slettestrand.

DGA: KURSUSDAGE

## SKAL DU MED TIL UGE 46?

**Du kan opleve et spændende program, der spænder bredt fra opbygning af det gode team og nye teknologier til gødning og biodiversitet.**

Glæd dig til:

### Fælles mål og faglige kompetencer

Opbygning af nyt team, hvad ser man på, når man starter et nyt team op, og er faglighed altid det vigtigste?

### Robotter

Skal de være små eller store, hvad er levetiden, og kan det betale sig økonomisk?

Vi rejser også spørgsmålet, om robotterne kommer til at stjæle dit arbejde eller derimod

frigive timer til andre relevante opgaver. Alt i alt bliver du klogere på, hvad robotterne får af betydning for dit arbejde og golfbanen.

### Dataindsamling i praksis

– dialog med to greenkeepere  
Vi taler med to greenkeepere om, hvorfor de indsamler data, hvordan det foregår, og hvad de kan bruges til. Du får gode råd, du kan tage med hjem i din golfklub.

### Gødnings indflydelse på svampetryk

Hør om de nyeste resultater fra det store IPM-projekt.

### Mekanisk pleje – behov og virkning

Dokumentation for behov og virkning (målinger) af forskellige metoder og i hvor lang tid.

### Valg af maskiner – god handelsetik

Hvad er garantien ved køb af maskiner i udlandet. Vi gør dig klogere på det gode samarbejde køber og sælger i mellem.

### Mere natur på golfbanerne

Du bliver præsenteret for forskellige naturprojekter, hvad der virker, hvor længe og hvordan.

Vi sætter bl.a. fokus på, hvordan man kan tiltrække flere insekter til golfbanen, og hvordan man undgår, at tidsler og andet rodgrudt overtager jorden.

### 365(grad)dages vækstsæson – et opgør med vinter og sommer

Her bliver du udfordret på den gængse tankegang omkring greens pleje. ▶

**NYHED!**



**MARKEDETS HURTIGSTE**

**LINDHOLM MASKINER A/S**  
Industrivej 9 · 5492 Vissenbjerg  
Tlf. +45 7244 1112  
www.lindholmmaskiner.dk

**Lindholm** *VI STIKKER DYBERE*  
Maskiner a/s



Så er så-holdet i gang 19. maj 2021. Fra venstre ses Jesper Sørensen, greenkeeperelev Smørum Golfklub, Torben Kastrup, banechef Dansk Golf Union og Buran Kasami, greenkeeperelev også på Smørum Golfklub. Det gælder om at holde tungen lige i munden og ikke blande frøene sammen, når der skal sås 180 parceller. Derfor blev frøposerne udlagt, før så-holdet gik i gang.

FOTO: KARIN NORMANN



Nu er vi næstes færdige med at så alle frø og så er der også tid til lidt sjov. Fra venstre Budrum Kasami, Eshref Minishe og bagerst bag kasketten, Thomas Hoffman Jepsen, Dansk Golf Union.

FOTO: KARIN NORMANN

## Ny forsøgsgreen

Nyetableret forsøgsgreen i Smørum skal bidrage til bedre græssorter

I sommeren 2021 er der etableret en helt ny forsøgs-green på golfbanen i Smørum. Greenen indgår som en del af det større nordiske forskningsforsøg SCANGREEN, hvor forskellige græssorter testes i hele norden (Island, Finland, Norge og Danmark). Det er forskningsfonden STERF, der står bag forsøget.

TEKST: TORBEN KASTRUP PETERSEN, BANECHEF I DANSK GOLF UNION

Formålet med forsøgsgreenen er at teste de forskellige græssorters præstation, så frøfirmaerne kan udvælge de bedste sorter til de poser, der bliver solgt til golfklubberne i fremtiden. At få danske erfaringer med de forskellige sorter er helt afgørende for dansk greenkeeping, da der kan være store forskelle på de enkelte græssorter afhængig af lokation. Denne viden kan bruges af greenkeeperne, så man kan efterspørge de bedste sorter og måske endda få sammensat blandinger, der er tilpasset ens bane.

### 180 parceller udgør fundamentet

Forsøgsgreenen består af 180 forskellige parceller med både enkeltsorter og blandinger. Det er de velkendte græsarter som rødsvingel og krybende hvene, der dominerer antallet af parceller, men der er også blevet plads til hundehvene, alm. rapgræs, rajgræs og alm. hvene samt forskellige blandinger.

I løbet af 2021 og 2022 vil parcellerne jævnlige blive bedømt på bl.a. deres hel-

hedsindtryk, farve, tæthed, sygdoms- og ukrudtstryk mm. Alt sammen parametre, der skal sikre en sund græsoverflade, som kan sikre en god spillekvalitet hele året. Ved udgangen af 2022 opgøres alle data fra de forskellige forsøgsreens rundt omkring i norden, og der bliver udarbejdet lister, hvor man kan se de enkelte sorters præstation ift. hinanden og deres lokation. Listen kan ses på [www.scanturf.org](http://www.scanturf.org).

### Plejen er nøje tilrettelagt

Det er forskningsinstitutionen NIBIO i Norge, der står for hele SCANGREEN-projektet, som forsøgsgreenen er del af. Det er også herfra, at plejestrategien er fastlagt. Det betyder i praktisk, at parcellerne gødes og klippes forskelligt, så det er tilpasset de enkelte sorters optimale vækstbetingelser. Vandingen er tilpasset til 80% af markkapacitet, eller en såkaldt underskudsvanding, så rodnettet bl.a. udvikler sig bedst muligt og vandforbruget mindskes.



Den 31. maj 2021 blev vækstdugen taget af forsøgsfeltet, og der var en meget fin fremspiring.

FOTO: JESPER SØRENSEN

Viden hentet fra forsøgsgreenen vil være et vigtigt input i fremtidens plejestrategi på greens, der fortsat skal udvikle sig i en mere bæredygtig retning med stadig stigende krav til ressourcereduktion.

### Nye tiltag samler data

Som noget nyt er der installeret sensorer i greenen, der på daglig basis følger fugtigheden, og som dermed giver mulighed for at optimere vandingen. Endvidere er der installeret en vejstation lige ved siden af greenen, der ligeledes kan bidrage med helt lokale vejrdata som eks. temperatur og nedbør. Alt sammen er med til at sikre, at betingelserne for en succesfuld forsøgsgreen er til stede.

### Stærkt greenkeeper team i Smørum

Det vigtigste er dog opsynet med forsøgsgreenen og den daglige pleje. Her er hele greenkeeperstaben i Smørum helt afgørende. Allerede under etableringen af greenen har denne gruppe af engagerede greenkeepere vist sit værd. Alle har bidraget til projektets gennemførelse, og eftersom at greenen er placeret lige uden for greenkeepergården, er det umuligt ikke følge med i udviklingen.

Det bliver spændende at følge udviklingen i den kommende tid, og jeg vil stærkt opfordre til at tage et smut forbi Smørum og se på forsøgsgreenen. Viden hentet fra forsøgsgreenen vil være et vigtigt input i fremtidens plejestrategi på greens, der fortsat skal udvikle sig i en mere bæredygtig retning med stadig stigende krav til ressourcereduktion.

Så tag dit greenkeeperteam i hånden og tag på studietur til Smørum. Det vil helt sikkert give et vigtigt faglig input til fremtidens greenkeeping. 🚩

## Vejen til en grøn fremtid

[www.rts.dk](http://www.rts.dk)



## EN GRØN FREMTID...

GREEN, Teested, bunker, driving range, forgreen, FAIRWAY, pot bunker, rough...

## BLIV GREENKEEPER HOS OS

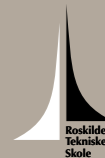
### ELLER UDDAN DIG TIL MELLEMLER

Læs mere om vores uddannelser og AMU-kurser på [www.rts.dk](http://www.rts.dk) eller scan koden.



Roskilde Tekniske Skole  
Vinorde  
Køgevej 131  
4000 Roskilde  
46 300 400

Danmarks største jordbrugsskole med masser af arbejdsmarkeds- og erhvervsuddannelser inden for alle grønne fag.



NYHEDER

## Maskindag

Med fokus på el-maskiner

På Sandmoseskolen

Torsdag d. 28/10 2021

Fra kl. 8.00 til kl. 15.00

- Kom og oplev el-maskiner – store som små
- Alt det nyeste med fokus på din branche
- Læs mere og se udstillerlisten: [amunordjylland.dk/maskindag](http://amunordjylland.dk/maskindag)



Sandmoseskolen

AMU Nordjylland

Sandmosevej 486, 9460 Brovst, Tlf. 9633 2626

**FORMAND**

**René Juel Andersen**  
Himmelbjerg Golfklub  
☎ 4230 1667  
✉ formand@greenkeeper.dk  
Ansvarsområder: DGU, GAF, PGA, Miljø, Uge 46, Erhvervsgruppen & div.

**NÆSTFORMAND**

**Nicholas Juul Andersen**  
Dragør Golfklub  
☎ 2068 4242  
✉ cgk@dragor-golf.dk  
Ansvarsområder: LUU RTS, DGU, Uge 46 og Fagprøver øst

**KASSERER**

**Per Mølgaard Lemming**  
☎ 6139 9899  
✉ per@greenkeeper.dk  
Ansvarsområder: DGU repræsentantskabsmøde, DGA Masters Øst, DM for greenkeepere, Sterf

**REDAKTØR**

**Kristine Buske**  
Mediegruppen as  
☎ 2834 3267  
✉ kristinebuske@mediegruppen.net

**SEKRETARIAT**

Danish Greenkeepers Association

**Vibeke Jensen**  
Kirkedalsvej 6, 8732 Hovedgård  
☎ 7566 2800  
✉ dga@greenkeeper.dk  
www.greenkeeper.dk

**KONTORTID**

Mandag-torsdag: 09.00-12.00  
Fredag-søndag: Lukket

**DGA'S ADVOKAT**

**Morten Ligaard**  
☎ 4031 0189  
✉ adv.morten.ligaard@gmail.com

**BESTYRELSESMEDLEMMER**

**Henrik Hvilshøj Lindberg**  
Give Golfklub  
☎ 2264 5799  
✉ hvilshoejlindberg@gmail.com  
Ansvarsområder: Uddannelse, LUU Sandmosen, Ad hoc udvalg og Grønt partnerskab

**Bendy Sørensen**  
Odense Eventyr Golf  
☎ 2049 0339  
✉ beso@oegc.dk  
Ansvarsområder: Have og Landskab og Maskiner under broen

**Jesper Brandt**  
Aalborg Golf Klub  
☎ 2243 6474  
✉ greenkeeper@aalborggolf.dk  
Ansvarsområder: Sterf, Fegga, LUU sandmosen og Fagprøver Nord

**Steen Mikael**  
Asserbo Golf Club  
☎ 5362 8783  
✉ greenkeeper@agc.dk  
Ansvarsområder: Bladet, medier, SO-ME og Erhvervsgruppen

**DGU KONSULENTER**

**Banekonsulent**  
**Thomas Hoffmann Jepsen**  
☎ 5116 2695  
✉ thj@dgu.org

**Banekonsulent**  
**Allan Brandt Petersen**  
☎ 4040 9103  
✉ abp@dgu.org

**Banechef**

**Torben Kastrup Petersen**  
☎ 4040 9102  
☎ Direkte nr. DGU 4326 2709  
✉ tkp@dgu.org

**INFORMATION: OM DGA**

**DANISH GREENKEEPERS ASSOCIATION**

**DGA blev grundlagt tilbage i 1963. Foreningens mål var og er at styrke faget ved at dele viden og erfaring mellem greenkeepere og ansatte på danske golfbaner samt andre interessegrupper i ind- og udland.**

DGA er en upolitisk og tværfaglig forening, der med et bredt spektrum af professionelle og frivillige kræfter fokuserer sine evner, ambitioner og netværk på oplysning, udvikling og dygtiggørelse af ledere samt personale i det ædle hver som greenkeeper i golfens verden.

Mange tusinde udøvere af golfsporten er dagligt afhængige af, at greenkeeperstaben optimerer golfbanernes kvalitet – uanset årstid, geografi og naturens luner. Danish Greenkeepers Associations mål er at fremme uddannelse og arbejdsforhold for greenkeepere og greenkeeperassistenter, hvis primære arbejdspladser er golfbaner i Danmark.

Fællesskabet gør det muligt at styrke og udveksle erfaringer samt ekspertise.

Foreningen fremmer og formidler viden om ny teknik samt optimerede arbejdsforhold for greenkeepere. Det sker ved en målrettet dialog og åben kontakt til bl.a. Dansk Golf Union (DGU), Lov- & Miljøorganisationer, uddannelsesinstitutioner og markedets leverandører af teknik, udstyr og maskiner.

Et bredt udbud af sammenkomster og traditionsbundne begivenheder er med til at binde venskabelige og professionelle bånd mellem medlemmer, bestyrelse og alle andre med golf og greenkeeping som interesseområde.



**PN MASKINER A/S**

**NEW HOLLAND AGRICULTURE**

**Vredo**

**NEW HOLLAND NYHED**

- ✓ Stage V motor
- ✓ Elektronisk brændstofindsprøjtning
- ✓ Instrumentpanel viser hastighed
- ✓ Servo assisteret hydrostatisk
- ✓ 540/540E/1000 PTO
- ✓ EZ speed
- ✓ Auto PTO
- ✓ 57 hk

**DAKOTA**

**SPREDERE**

Til tørt og fugtigt materiale. Mange størrelser modeller.

**trimax**  
MOWING SYSTEMS

**MULTI-LIFT SYSTEM**

5 løftefunktioner inklusiv:

- ✓ **Individuelt løft** af begge sideklippede
- ✓ **QuickLIFT** løfter alle klippede lidt fra jorden for overkørsel af forhindringer
- ✓ **BiLIFT** kun klipning med bagerste klippede
- ✓ **Transport Mode** løfter alle tre klippebord for vejtransport

**Belrobotics**  
THE GRASS MASTERS

**ÅBEN BANE 24/7**

Robotboldopsamler og -klippere, der takket være GPS klipper op til 75.000 m<sup>2</sup>

Kontakt vores dygtige kollega for mere info

**Ejner Lauridsen**  
T 2145 6010





BioNutria

DANMARK



## En god afslutning på denne vækstsæson er den bedste start på den kommende

### Markedets stærkeste efterårsprogram

En god indvintring giver de bedste forudsætning for en god start på næste års sæson. Her er de to BioGolf® gødninger – BioGolf Vinter og BioGolf Fortify (tidligere Fusarium Inhibitor) – de absolut bedste produkter.

BioGolf Vinter og BioGolf Fortify er hver for sig – og især i kombination – de absolut bedste efterårs- og vintergødninger på markedet.

Begge gødninger har en enestående evne til at øge planternes modstandskraft mod sygdomme. Resultatet er sunde greens med en flot grøn farve, der hurtigt starter væksten i det tidlige forår. Gødningerne indeholder naturligvis kulhydrater.

### Kulhydrater – en selvfølge i kvalitetsgødning!

BioGolf® tilfører ikke kun planterne næringsstoffer, men med sit indhold af kulhydrater tilføres også næring til jordens mikroliv.

Kulhydraterne fungerer som en direkte kilde til energi ved genvækst, hvis/når græsset bliver udsat for skade, sygdomme, stress og slitage. Endvidere er indholdet af kulhydrat i planten en yderst vigtig faktor i græssets vinterfasthed.

### God overvintring og optimal start på næste sæson

Ved brug af både BioGolf Vinter og BioGolf Fortify

- Tilføres græsserne de for årstiden nødvendige makro- og mikronæringsstoffer
- Hæves sukkerindholdet i græsserne
- Øges græssernes vinterfasthed markant
- Øges græssernes evne til at afvise et svampeangreb
- Øges planternes rodnet indirekte
- Forbedres jordstrukturen
- Opnås en betydelig og flot farvning af græsserne

**BioGolf Vinter kr. 975,- pr. 100 kg**

**BioGolf Fortify kr. 900,- pr. 100 kg**

Køb direkte ved producenten. Ingen fordyrende mellemlid sikrer, at du får fuld værdi for pengene.

Kontakt os gerne for salg og rådgivning på mail: [kundeservice@bionutria.dk](mailto:kundeservice@bionutria.dk)

**TILBUD  
SPAR 10%**

**Ved samlet køb af  
1.200 kg BioGolf Vinter  
og 1.100 kg  
BioGolf Fortify**

Tilfører man de rigtige næringsstoffer, formuleret af de rette råvarer i den rigtige mængde og på det rette tidspunkt, bliver planterne både sundere og kraftigere. Det giver en bedre modstandskraft over sygdomme, en bedre konkurrenceevne overfor ukrudt samt en forbedret tørkeresistens og vinterfasthed.

**Når naturen og videnskaben går hånd i hånd**